

Slovenski VESTNIK

Postni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov
P. b. b.

LETNIK XL

CELOVEC, PETEK, 3. MAJ 1985

ŠTEV. 18 (2224)

Bivši kancler Kreisky na kongresu CEDRI:

Proti vsaki obliki geto-šol!

V času od 15. do 21. aprila je imel Evropski komite za obrambo beguncev in tujih delavcev (CEDRI) s sedežem v Baslu v francoskem mestu Forcalquieru svoj drugi kongres, katerega se je udeležilo okoli 300 delegatov iz 35 držav. Med udeleženci so bili tudi člani evropskega parlamenta in mednarodnih organizacij ter zastopniki raznih sindikalnih, katoliških in drugih združenj ter osvobodilnih gibanj.

Na kongresu so obravnavali vprašanja zaostritve odnosa raznih držav do beguncev in tujih delavcev ter razpravljali sploh o politiki razvitih držav v odnosih do dežel v razvoju, katera je eden glavnih vzrokov trajne emigracije.

Važno mesto v delu kongresa je zavzemalo tudi vprašanje koroških Slovencev, posebej v luči trenutnih nemškonalnih napadov na skupno šolo. Tem vprašanjem

so v okviru kongresa namenili posebno sejo ter sklenili nadaljnje akcije; med drugim se bodo obrnili na evropske in mednarodne ustanove.

O trenutnem položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem je udeležencem kongresa govoril tajnik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm, ki je v svojem zgodovinskem orisu manjšinske problematike na Koroškem posebej opozoril na kontinuiteto nemškonalističnih in protimanjšinskih dejavnosti, ki prihajajo do izraza zlasti ob sedanjih gonih proti skupni dvojezični šoli. Univ. prof. dr. Peter Gstettner je prikazal položaj s strokovnega pedagoškega vidika ter poudaril, da nasprotniki skupne šole nimajo niti enega strokovnega argumenta, s katerim bi lahko utemeljili svojo zahtevo po šolskem apartheidu.

O manjšinskem vprašanju v Avstriji pa je spregovoril tudi bivši kancler dr. Bruno Kreisky, ki je sicer referiral o ksenofobiji (sovražstvo do tujcev) kot antisemitizmu našega časa. Kreisky je dejal, da je bila stara Avstrija mešanica številnih narodnosti, kar pa ni preprečilo, da nekateri ne bi mislili, da morajo biti posebno aktivni nacisti. „To doživljajo tudi še danes na Koroškem.“ Menil je, da noče delati vtisa, da bi bila Avstrija napram svojim manjšinam vedno pokazala tisto širokogrudnost, do katere imajo manjšine vso pravico. Odločno pa je Kreisky odklonil vsako obliko geto-šol – vseeno, ali za priseljene ali za avtohtone manjšine.

Med dokumenti, ki so jih sprejeli na kongresu, je tudi posebna resolucija o položaju koroških Slovencev; besedilo resolucije objavlja mo na 2. strani.

OB 30-LETNICI DRŽAVNE POGODBE
IN 40-LETNICI ZMAGE NAD FAŠIZMOM

vabimo na

delovno zborovanje

odbornikov in krajevnih funkcionarjev narodnih
in kulturnih organizacij koroških Slovencev.

Na prireditvi bomo izčrpno obravnavali trenutni položaj naše narodne skupnosti s posebnim poudarkom na vprašanju skupne dvojezične šole.

Gre torej za odločilna vprašanja našega obstoja, zato naj bo naša dolžnost, da se prireditve udeležimo v čim večjem številu. Prireditve bo v ponedeljek 13. maja 1985 ob 19.30 uri v Celovcu!

Nadaljnje podrobnosti bodo pravočasno objavljene.

Narodni svet
koroških Slovencev

Zveza slovenskih organizacij
na Koroškem

Z zmago nad fašizmom se je rodila svoboda

V teh dneh se spominjamo dogodkov pred štiridesetimi leti, ko se je z zmagovitim prodiranjem zavezniških armad in odporniških gibanj v posameznih državah hitro bližal vojaški poraz nacistične Nemčije. Spominjamo se zgodovinskih dnevo v letu 1945, ko se je z zmago nad fašizmom rodila svoboda — ko je po dolgih letih vojnega klanja spet zavladal mir; ko je tudi v nacističnih taboriških smrti ugasnil ogenj krematorijev in se je vsaj za tisti del žrtev nečloveškega nasilja, ki je preživel strašni holokavst, začelo novo življenje.

Takratnih dogodkov se spominjamo tudi v Avstriji, vendar pri tem ni mogoče prezreti, da se obhajanje teh obletnic precej razlikuje od tistega drugod. V Avstriji je namreč zelo malo govora o zmagi nad fašizmom in o osvoboditvi — pri nas govorijo mnogo več o nastanku nove republi-

ke, nove oblasti. Kdo se je zanj oboje in žrtvoval, ostaja precej na robu. In to v veliki meri tudi odgovarja stvarnosti. Čeprav je bila Avstriji v moskovski deklaraciji izrecno naložena obveznost, da mora tudi sama doprinesti svoj delež k osvoboditvi, temu ustreza tudi „obračun“, ki ga je na proslavi 40-letnice dal kancler Sinowatz o avstrijskih „žrtvah“: 250.000 padlih vojakov (torej aktivnih sodelavcev v imperialističnem pohodu zločinskega nacizma!), 65.000 umorjenih židov ter 35.000 oseb, ki so bile žrtve koncentracijskih taborišč in drugih zločinov nacističnega nasilja.

Niti z besedo pa ni omenjen aktivni prispevek k zmagi nad fašizmom: v posameznih predelih Avstrije je delovalo nekaj manjših odporniških skupin, predvsem pa so bili koroški

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ob 40. obletnici zadnjih bojev v drugi svetovni vojni bo v soboto 18. maja ob 9. uri v Poljani pri Prevaljah osrednja

proslava svobode in miru

ki bo glavna slovenska proslava
40-letnice zmage nad fašizmom in osvoboditve.

Da bi se prireditve lahko udeležilo čim več ljudi tudi iz Koroške, bo Zveza koroških partizanov organizirala za prevoz poseben avtobus (prispevek na osebo 100 šilingov), ki bo odpeljal ob 6.30 uri izpred Posojilnice v Ločilu in potem preko Malošč, Loč, Šentjakoba, Sveč, Bistrice v Rožu in Kotmare vasi v Celovec (Gasometergasse 10), kjer se bodo lahko pridružili udeleženci iz Celovca in okolice spodnjega Roža ter Borovelj, Sel in Slovenjca Plajberka. Udeležence iz Podjune vabimo, da se na prireditve peljejo z lastnimi vozili.

Svojo udeležbo prijavite v pisarni Zveze koroških partizanov, Celovec, Gasometergasse 10, tel. 0 42 22 - 32 5 50.

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

Priznanja OF ob slovenskem prazniku

Za obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda je bilo v Sloveniji tudi letos praznično vzdušje, povezano z novimi delovnimi dosežki. Po vsej republiki so imeli svečanosti, kjer so se spominjali zgodovinskega 27. aprila 1941 — rojstnega dne OF, tiste vsenarodne organizacije, ki je združila vse zdrave sile slovenskega naroda v junaški narodnoosvobodilni boj ter po izbojevanju zmagi prerasla v današnjo Socialistično zvezo delovnih ljudi Slovenije.

Na osrednji svečanosti, ki je bila v republiki skupščini in so se je udeležili vodilni predstavniki družbenopolitičnega življenja iz cele Slovenije ter zastopniki zamejskih Slovencev, so spet podelili zlata Priznanja OF. Med letošnjimi dobitniki tega najvišjega slovenskega odlikovanja je tudi Milan Kupper, ki mu iskreno čestitamo za priznanje, ki ga je dobil za aktivno delo v korist slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Vsaka diskriminacija manjšine se vrne kot bumerang večini

Zveza slovenskih organizacij obiskala predstavnike SRS

Na delovni pogovor so predstavniki Socialistične republike Slovenije prejšnji četrtek sprejeli delegacijo Zveze slovenskih organizacij. Ob 30-letnici ZSO sta članke upravne odbora in včlanjenih organizacij najprej sprejela predsednik Republiškega komiteja SZDL Franc Setinc in sekretar predsedstva CK ZKS Miha Ravnik, nato pa se je delegacija sestala še s širšim političnim vrhom Slovenije. V dopoldanskem delovnem zasedanju pa so člani ZSO skupno s člani Komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja Republiškega komiteja SZDL razpravljali o trenutnem položaju manjšine in 30-letni zgodovini ZSO.

„Vsaka diskriminacija manjšine se vrne kot bumerang večini, to nam kaže tudi usoda fašizma,“ je dejal na razgovoru Franc Še-

tinc. V zvezi s skupnim slovenskim kulturnim prostorom pa je dejal, da je Slovenija dolžna razumeti razvoj na Koroškem, kot so tudi koroški Slovenci zanimajo in skušajo razumeti razvoj v Sloveniji in v Jugoslaviji.

V zdravici ob kosilu pa je predsednik Franc Setinc poudaril: „Letos mineva tudi trideset let od podpisa avstrijske državne pogodbe...“ žal pa so nekateri pravice ostale zgolj mrtva obljuba na papirju, posebej tiste, tako lepo zapisane v 7. členu pogodbe. Slovenija in Jugoslavija morata danes žal ugotoviti, da so določbe 7. člena eno, stvarnost na Koroškem pa povsem nekaj drugega. „Slovenskemu narodu, pa tudi vsej Jugoslaviji, gotovo ni vseeno kako živijo naši bratje in sestre na drugi strani Karavank... Smo en narod, ki nas družijo jezik, kultura, zgodovinske izkušnje, in čeprav

ne živimo skupaj, čutimo, da nas povezuje skupna prihodnost.“ Sekretar Miha Ravnik pa je delegacijo ZSO seznanil s trenutnim gospodarskim razvojem v katerem bo predvsem treba spremeniti odnos do dela in povečati samoupravno učinkovitost. Sestanaka so se udeležili tudi predsednik predsedstva SRS France Popit, predsednik skupščine SRS Vinko Hafner, predsednik izvršnega sveta Dušan Šinigoj, predsednik zveze sindikatov SFRJ Dušan Bogdanov, predsednik RS sindikatov Marjan Orožen, predstavnik Zveze borcev Bogo Gorjan in predsednik ZSMS Robert Černe.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij Feliks Wieser je dejal, da išče naša organizacija novo platformo delovanja, ker so v mnogo bolj zapletenih razmerah potrebni novi pristopi. V pogledu na 30-letno zgodovino pa je Fe-

lix Wieser poudaril, da se danes vedno bolj uveljavlja nadstrankarska usmeritev ZSO, medtem ko sta v prejšnjih časih obe osrednji organizaciji bolj zagovarjali sodelovanje s to ali drugo stranko. V tej nadstrankarski usmeritvi pa je potrebna predvsem akcijska enotnost in učinkovitost. V zvezi z enotnim kulturnim prostorom je Wieser dejal, da mora preprosti človek ta prostor tudi občutiti, kar pa ni možno v zadostni meri, če zveze — informacijske, avtobusne, železniške... — zaostajajo za potrebami časa.

Akcijski program ZSO je predstavil tajnik Marjan Sturm, podpredsednik Franc Kukovica je tolmačil trenutni šolski položaj, medtem ko je tajnik SPZ Janko Malle govoril o kulturni dejavnosti slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

PREBERITE

na strani

- 2 Spominska svečanost za selske žrtve na Dunaju
- 3 Prejemniki priznanja ZSO
- 4 Občni zbor SPD „Zarja“ v Železni Kapli
- 5 Ob novih razstavah Rudija Benetika
- 6 40-letnica zmage nad fašizmom: Spomini na pregnanstvo
- 8 Otvoritev dvojezične kulturne taberne v Celovcu
- 8 Volitve županov na južnem Koroškem zaključene

Pri bližnjem vpisu v šolo ne pozabite prijaviti
svojega otroka k dvojezičnemu pouku!

SPOMINSKA SVEČANOST KSŠSD:

Trideset let razočaranj ki pa niso vzrok za pesimizem

Pred 42 leti so nacisti umorili v hiši današnjega deželnega sodišča na Dunaju trinajst protifašistov — koroških Slovencev iz Sel in v Obirskega. Klub slovenskih študentov in študentk na Dunaju priraja v čast in spomin tem slovenskim in sploh vsem žrtvam fašizma vsako leto v mesecu aprilu spominsko svečanost.

Letos je bila komemoracija v soboto 27. aprila povezana z obletnicami zmage nad fašizmom in podpisa avstrijske državne pogodbe. Kljub je tokrat vabil na prireditev tudi predstavnike drugih protifašističnih organizacij. Pri svečanosti v majhni spominski sobi deželnega sodišča, kjer se je zbralo več kot 50 oseb, med njimi tudi zastopniki slovenskih organizacij iz Koroške, sta sodelovala Peter Turrini in Janko Messner.

Predsednik KSŠSD Gabrijel Wutti je v svojem nagovoru dejal, da trud, boj in žrtev ubitih rojakov niso bili zaman, saj so se borili za boljši jutri. Njihova smrt je ljudstvo le še bolj motivirala v uporu in boju proti nacistični strahovaldi. Hkrati je poudaril, da koroški Slovenci tudi danes nimamo vzroka za pesimizem — za zgled naj bi nam bili rav-

no tisti, ki so v najtežjem času tvegali življenje v borbi za svobodo. Zavrnil je vsakršno blatenje narodnoosvobodilnega boja slovenskega naroda.

Peter Turrini je v svojem izjavljaju orisal današnje probleme s pojavi neofašizma in vsakdanje diskriminacije tujih delavcev in manjšin, kar se dogaja tudi pri nas v

Avstriji. Ta „vsakdanji fašizem“ — je dejal — je navzoč povsod: na cesti, v trgovini in v pisarnah uradnikov; pojavlja se celo kot spremljevalec besed in dejanj raznih gospodov Frischenschlagerjev, Haiderjev ali Gortonov...

Na prireditvi je bila prebrana tudi resolucija, ki jo je sprejel KSŠSD za 40-letnico zmage na fašizmu in 30-letnico podpisa državne pogodbe. Med drugim je rečeno, da so leta po podpisu državne pogodbe za koroške Slovence leta razočaranja — saj sedmi člen še do danes ni izpolnjen; vendar pa to ni vzrok za resignacijo. Koroški Slovenci bomo tudi po letu jubilejev nadaljevali skupno z avstrijskimi demokrati in antifašisti boj za dosego naših pravic.

Kontinuiteta v koroški manjšinski politiki

Časovno sovpadanje je bilo gotovo le naključje, toda v obeh primerih je šlo v bistvu za isto vprašanje, v koroškem deželnem zboru v Celovcu in na tiskovni konferenci Avstrijske lige za človekove pravice na Dunaju: namreč minuli petek in sicer za vprašanje skupne dvojezične šole na južnem Koroškem.

Na skupni seji pravnega in ustavnega odbora deželnega zbora, ki je pristojen tudi za manjšinska vprašanja, ter odbora za šolstvo, kulturo, mladino in šport, ki so se je udeležili tudi predsedniki treh deželnozbornih strank Wagner, Knafl in Haider, so v okviru širokega posveta o vprašanih manjšinskega šolstva tokrat tolmačili svoja „stališča“ zastopniki koroškega Heimatdiensta. Zavzeli so se za spremembo sedanje šolske strukture na južnem Koroškem v smislu KHD-jevskega referenduma, pri čemer je predsednik Feldner izrazil „širokogrudno“ pripravljenost svoje organizacije, da v vprašanju manjšinskega šolstva pristane tudi na kompromisne rešitve, v kolikor bi le-te upoštevale načelo pravice staršev. V obrambo te ravno v koroški manjšinski politiki tako samovoljno interpretirane in zlorabljene demokratične pridobitve pa se je postavil tudi svobodnjaški po-

glavar Haider, ki je „solidarno“ poudaril, da pri zahtevi KHD ne gre za okrnitev „manjšinskih pravic, temveč za uveljavitev pravice staršev.

Dejstvo, da je deželni glavar Wagner prav ob „zaslišanju“ KHD čutil potrebo poudariti, da bo temeljito obravnavanje tega „težavnega vprašanja“ našlo posebno mesto v zgodovini koroške demokracije, je dovolj zgovorno. Zgovorno in značilno namreč že zato, ker se s tem izpričuje kontinuiteta v koroški manjšinski politiki, v kateri je Heimatdienst oz. njegov naslednik že v prvi republiki odigral vlogo tistega dejavnika, ki je kot „senčna vlada“ imel vedno zadnjo in odločilno besedo — pa čeprav za to ni imel niti najmanjše pristojnosti. Podobno se dogaja tudi danes. Ali se predstavniki uradne Koroške in strank ne čutijo do skrajnosti osmešene in prikrajšane v njihovih pristojnostih, če jim govornik KHD „velikodušno“ ponuja svojo pripravljeno na kompromisno reševanje — kakor da bi bila za reševanje pristojna ta organizacija in ne deželni zbor, vlada ali stranke?

Takšno porazdeljevanje pristojnosti, kot ga ponovno doživljamo prav v vprašanju manjšinskega šolstva, seveda tudi izven Koroške ne

more ostati prikrito. To je bilo občutiti dovolj jasno na tiskovni konferenci, ki jo je isti dan priredila Avstrijska liga za človekove pravice na Dunaju, kjer so domači in inozemski strokovnjaki povedali, kako občutijo in ocenjujejo dogodke na Koroškem v neposredni povezavi z vprašanjem skupne dvojezične šole.

Zgovorna je bila izjava zastopnika iz Švice, ki je menil, da nikjer drugod ni občutiti takega rasizma, kot ga najdemo na Koroškem, kjer se povsem načrtno hujska proti manjšini in njenim pravicam. „Ne morem razumeti“, je dejal, „da je v srednjeevropski demokraciji možna takšna protislovenska propaganda, ne da bi prišlo do ogorčnega krika v množičnih medijih in ne da bi prišlo do ukrepanja z uradne strani.“ Vse tri stranke so tukaj popolnoma odpovedale, je ugotovil drugi udeleženec konference ter opozoril, da se ima Avstrija za svojo državno pogodbo zahvaliti v veliki meri dejstvu, da so se koroški Slovenci kot partizani borili proti nacističnemu režimu. „Ravno v jubilejnem letu pa je ogrožena predvsem tista pridobitev, ki je za vsako manjšino najvažnejša — šola.“

Koroška in Mengele

Avstrijska liga za človekove pravice je v dunajskem tiskovnem klubu Concordia priredila minuli petek tiskovno konferenco o koroškem šolskem vprašanju.

Ob tej priložnosti je poslevoedeči podpredsednik lige Feliks J. Bister navzočim zastopnikom tiska predstavil dva člana mednarodne komisije CEDRI (Evropski komite za zaščito beguncev in tujih delavcev), ki je lansko leto jeseni proučevala na Koroškem dvojezično šolstvo in z njim povezana dogajanja. Prof. dr. Heiner von Römmel, svetovalec za problematiko tujih jezikov pri Evropskem parlamentu in pri zvezni vladi ZR Nemčije, ter švicarski učitelj in slikar Jacques Guidon, zastopnik retoromanske organizacije Lia Romantsch, sta poročala o ugotovitvah komisije in o svojih osebnih vtisih, ki sta jih nabrala med bivanjem na Koroškem. Komisija je bila mnenja, da dvojezično šolstvo na Koroškem temelji na dobrih osnovah, da pa so na vsak način potrebne še izboljšave. Za Koroško kot tako pa je vsekakor bolj značilno — tako člana komisije — da sodeluje pri načrtnem postopanju manjšini sovražnih sil proti slovenski narodni skupnosti. Ob tej ugotovitvi sta izrazila mnenje, da mednarodna javnost ne more razumeti dejstva, da na Koroškem

proti tej protimanjšinski dejavnosti ni zaslediti učinkovitega upora s strani tradicionalnih demokratičnih krogov.

Svoj končni vtis o Koroški je učitelj Guidon zaokrožil z zelo pikro pripombo: „Ves svet išče vojnega zločinca Mengeleja, zdravnika v nacističnem koncentracijskem taborišču. Predlagal bi, naj bi ga iskali na Koroškem. Po vsej verjetnosti ga

sicer tudi tam ne bi našli, toda iskanije samo bi bilo kljub temu vredno truda — že zaradi miselnosti, ki tam vlada...“

Poročilo omenjene mednarodne komisije je v celoti podano v brošuri CEDRI „Gemeinsam oder getrennt“, ki je bila sedaj predstavljena na Dunaju (v našem listu smo o tej zanimivi publikaciji že poročali — op. ured.).

VISOKOŠOLSKE VOLITVE:

Kandidatura neonacistov odklonjena

Prejšnji teden je na Dunaju zasedala volilna komisija Avstrijske visokošolske zveze, ki je sprejela važne sklepe v zvezi z letošnjimi visokošolskimi volitvami v Avstriji. Nekaj dni poprej je namreč prijavila svojo kandidaturu tudi neonacistična skupina „Nationale Front“, nekakšna naslednica zloglasne skupine AUS. Na sedanjem zasedanju volilne komisije so zastopniki vseh v visokošolski zvezi zastopanih frakcij zavrnilo prijavo neonacistične skupine, zastopnik ministrstva za znanost in raziskave pa se je glasovanja vzdržal.

Pri visokošolskih volitvah leta 1983 je takratni zastopnik pristojnega ministrstva v komisiji s svojim ugovorom preprečil prepoved kandidature takratnega neonacističnega „desničarskega bloka“, ki je takrat lahko nastopil na volitvah. Organizaciji ko-

munističnih in socialističnih študentov sta nato vložili tožbo pri ustavnem sodišču, ki je po enem letu končno ugotovilo, da je nastop neonacističnih skupin pri visokošolskih volitvah v nasprotju z avstrijsko ustavo. Tudi minister Heinz Fischer je potrdil, da ministrstvo tokrat nima namena pritrčiti nastopu neonacistov pri volitvah. Dokončna pa ta odločitev še ni ter ima „Nationale Front“ formalno še možnost ugovora.

Klub slovenskih študentov in študentk, Zveza socialističnih študentov in Komunistična študentska zveza so že pred zasedanjem volilne komisije organizirali sejo s predstavniki drugih študentskih organizacij, na kateri so se posvetovali o možnostih nastopa proti neonacistom na univerzi.

I. Sch.

Kdor potiska manjšine v geto uničuje lastne demokratične temelje Resolucija kongresa CEDRI o koroških Slovencih

Po vsej Evropi desničarsko-skrajni krogi razpihujejo sovraštvo proti priseljenim manjšinam, da bi jih spravili v vlogo grešnih kozlov, jih diskriminirali in zlorabljali kot sredstvo volilnopolitičnih ambicij. Na Koroškem so podobna prizadevanja usmerjena proti stoletja naseljenemu delu prebivalstva, proti koroškim Slovencem, ki so bili že za časa tretjega rajna žrtev načrtnega preganjanja in decimiranja in ki so s svojim pomembnim uporom proti fašizmu prispevali k osvoboditvi Avstrije.

Danes so koroški Slovenci ponovno ogroženi v svojem socialnem, kulturnem in jezikovnem obstoju. Spet so na delu iste nemško-nacionalne organizacije, ki so takrat načrtovali in izvajale usodopolno germanizacijsko politiko, sedaj pa vodijo boj proti enemu najvažnejših dosežkov povojnega časa: skupni šoli. Vznemirljivo je, da ta razvoj aktivno podpirajo ali vsaj molče dovoljujejo vse etablirane koroške stranke. Vsled tega obstoja akutna nevarnost, da se v Evropi na koncu 20. stoletja proti avtohtoni manjšini naperjen model apartheida uveljavljuje v šoli.

V prepričanju, da družba, ki potiska svoje manjšine v geto, s tem uničuje svoje lastne demokratične temelje in onemogoča mirno sožitje, izražamo solidarnost s koroškimi Slovenci v boju za izpolnitev in obrambo njihovih pravic. Na podlagi dosedanjih dejavnosti CEDRI (mednarodna komisija opazovalcev septembra 1984 in objava njenega poročila marca 1985 itd.) bomo razvoj na Koroškem tudi v bodoče spremljali z največjo pozornostjo in o njem obveščali mednarodno javnost.

● Pozivamo avstrijsko zvezno vlado, da v polni meri izpolnjuje svojo nalogo za obrambo slovenske manjšine, da prepove dejavnost manjšini sovražnih organizacij (na podlagi obveznosti iz avstrijske državne pogodbe in mednarodnih konvencij, ki jih je Avstrija podpisala) ter skrbi za to, da se bo na Koroškem razvilo ozračje, v katerem se bo slovenska narodna skupnost lahko svobodno razvijala.

● Pozivamo pristojne mednarodne organizacije in ustanove, da se bavijo s pretečo situacijo na Koroškem in ukrepajo v okviru svojih možnosti.

● Pozivamo zastopnike evropskih občin, da vzpostavijo stike z dvojezičnimi občinami na Koroškem, da bi tako prebili izolacijo slovenske narodne skupnosti ter razvili trajne odnose med občinami na Koroškem in v ostali Evropi, ki se čutijo dolžne, da gojijo kulturno in etnično mnogovrstnost.

● Pozivamo vse demokratično misleče osebe in organizacije — zlasti tiste, ki delujejo na področju vzgoje in množičnega obveščanja, da se povežejo s CEDRI-jem glede koordinacije nadaljnjih korakov za obrambo slovenske manjšine in proti sleherni diskriminaciji manjšin v vzgoji in šoli.

(Resolucija 2. kongresa CEDRI)

Z zmago nad fašizmom se je rodila svoboda

(Nadaljevanje s 1. strani)
partizani tisti, ki so reševali čast Avstrije, ko je šlo za prispevek k osvoboditvi izpod fašizma! Nanje in na njihov boj se je Avstrija potem tudi sklicevala, ko je na pogajanjih za državno pogodbo morala dati odgovor na vprašanje, kako je izpolnjevala svojo obveznost iz moskovske deklaracije.

Na ta prispevek smo koroški Slovenci upravičeno ponosni, saj nas je uvrstil med vse tiste množice svobodoljubnih ljudi po vsej Evropi, ki so v letih najhujše preizkušnje častno izpolnjevali svojo dolžnost ter z junaki in žrtvami prispevali k zmagi nad fašizmom, najhujšim zločinskim pojavom v zgodovini človeštva.

Delež koroških Slovencev v boju proti fašizmu pa dobi seveda še posebno razsežnost, če ga gledamo v primerjavi s tistim prispevkom, ki so ga k osvoboditvi dale tiste politične sile, ki so maja 1945 ob prevzemu oblasti neposredno iz rok nacističnim oblastnikom zagotovile kontinuiteto „tradicionalne“ koroške politike ter se obvezale, da na Koroškem zaradi nacistične preteklosti nihče ne bo preganjan.

Dokumenti in pričevanja iz tiste dobe govori o namreč nedvoumno govornico. Medtem ko so se partizani z vsemi močmi borili za premaganje fašističnega sovražnika ter še tja do 12. maja, torej več dni po uradni kapitulaciji nacistične Nemčije, žrtvovali življenja v spopadih z nemškimi vojniki in njihovimi pomagači, so „možje prve ure“ na pogajanjih z nacističnimi junkcionarji barantali o tem, kdaj in pod kakšnimi pogoji bi bil gauleiter Rainer „pripravljen“ priznati poraz in se umakniti. Zastopnikom predvojnih strank ni bila važna osvoboditev — saj za to so se vendar bojevali in žrtvovali drugil! Njihova skrb je bila, kdo bo po prevzemu oblasti dobil kakšen stolček, kdo bo imel v novem sistemu koliko pristojnosti in vpliva. In še nekaj je bilo, kar jih je družilo: njihovo sovraštvo do partizanov, ki je bilo tako veliko, da so namesto boja za osvoboditev izpod nacističnega režima nasprotno še v prelomnih dneh od naci-

stične vojske (!) zahtevali, da mora zaustaviti partizansko vojsko, ki je prodirala proti Celovcu. Eden izmed takoiimenovane „petorice prve ure“ pa je v tistih dneh videl važen varnostni faktor celo v zločinski SS.

Od tedanjih dogodkov je minilo štirideset let in v teh desetletjih se je tudi na Koroškem marsikaj spremenilo. Spremenilo se je tudi ozračje, v katerem se obravnavajo vprašanja sožitja obeh narodov v deželi; zlasti med mlado generacijo se siri krog tistih, ki niso pripravljene plačevati obresti za hipoteko, ki so si jo nakopali njihovi predniki s svojo protislovensko politiko.

Toda kljub takim razveseljivim in obetajočim spremembam ugotoviti, da je po drugi strani vsaj v vladajočih slojih še zelo močno zakoreninjena zavest, ki sega prav v majske dni leta 1945, v tisti čas, ko so zastopniki predvojnih političnih struktur prevzemali oblast neposredno iz rok nacističnih mogočnikov, ki so jih hkrati naložili tudi svojo politično oporoko. Tej oporoki je ostala Koroška zvesta predvsem v dveh pogledih: v odnosu do bivših nacistov in v odnosu do Slovencev.

Ko se je prejšnji teden zastopnik evropskega komiteja za obrambo beguncev in tujih delavcev na tiskovni konferenci na Dunaju, kjer je šlo za vprašanja koroških Slovencev in posebej nemško-nacionalističnih napadov na skupno dvojezično šolo na Koroškem, v svojih ocenah mimogrede spomnil tudi dobe nacizma, je s tem pokazal, da takšne asociacije niso nič nenavadnega — tudi v Švici in drugih državah ljudje ne živijo na Luni ter prav dobro vedo, kaj se dogaja na Koroškem in v Avstriji. Sedanja razburjenja na Koroškem je torej posevem odveč in neupravičeno: deželi in njenemu ugledu namreč ne škoduje tisti, ki odkriva slabosti in napake, temveč oni, ki je odgovoren za politiko slabosti in napak.

Iz takih slabosti in napak pa se uradna Koroška ne bo osvobodila, če bo njeno praznovanje veljalo le obletnici prevzema oblasti in ne predvsem tudi obletnici poraza zločinskega režima — kajti šele iz zmage nad fašizmom se je rodila svoboda.

ZSO je ob svojem 30-letnem jubileju obstoja odlikovala zaslužne osebnosti

V zadnji številki smo poročali, da je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem ob svoji tridesetletnici sklenila priznanje DR. FRANCA PETKA, ki ga je tokrat prvič podelila dr. Franciju Zwitteru, dipl. inž. Pavletu Zaucer-Matjažu, Franju Ogrisu in posmrtno Karlu Prušniku-Gašperju za izjemne zasluge in za življenjsko delo na področju narodne politike, kulture in gospodarstva.

V utemeljitvi sklepa UO in NO ZSO je med drugim zapisano: Dr. Franc Petek je bil osrednja osebnost, ki je vodilno usmerjala in uredniševala politično in gospodarsko življenje koroških Slovencev v najodločnejših in najtežjih obdobjih zgodovine našega naroda na Koroškem.

Z imenom dr. Franca Petka je povezano organizirano življenje koroških Slovencev od koroškega plebiscita preko časa prve republi-

ke, preko obdobja osvobodilne fronte in vseh obdobja po drugi svetovni vojni.

Za časa prve avstrijske republike je bil med drugim dolga leta predsednik „Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“, tedanje politične organizacije koroških Slovencev, dolgotrajen poslanec koroških Slovencev v deželnem zboru. Po zlomu nacizma vse do svoje smrti leta 1965 je bil dr. Franc Petek steber novega političnega življenja koroških Slovencev. 16. maja 1945 je bil izvoljen za predsednika Pokrajinskega odbora narodnoosvobodilnega odbora. Kmalu zatem je postal predsednik Osvobodilne fronte za Koroško, leta 1949 pa tudi predsednik Demokratične fronte delovnega ljudstva, leta 1955 pa predsednik Nadzornega odbora ZSO.

V imenu dobitnikov Petkovih priznanj je spregovoril dr. Franci Zwitter,

ki je v svojih zahvalnih besedah med drugim dejal:

„Priznanje ZSO je odbor brez dvoma namenil vsem tistim, ki so bili in so najbolj aktivni v narodnem prizadevanju in naj v njihovem imenu poudarim, da smatrajo priznanje kot nadaljnjo obveznost in da zagotavljajo, da se hočejo v bodočnosti še bolj vključiti v delo ZSO za doseg vseh tistih pravic, ki si jih je naš narod sam priboril v antifašistični borbi na strani zavezniških in asociiranih sil, ko je hkrati dal tudi svoj odločilni prispevek za osvoboditev in obnovo neodvisne, demokratične Avstrije...“

... Zato je morda potrebno poudariti: Če ob 30-letnici državne pogodbe skupaj z ostalimi manjšinami v Avstriji iz državnopolitičnih vzrokov dajemo drag poklon državi v slavnostnih dvoranah in prostornih sobanah, da je iz narodnopolitičnih vzrokov potrebno, da da-

mo prav tako dragocen, odmeven in učinkovit poklon svojemu ljudstvu, ki 40 let po osvoboditvi in 30 let po podpisu državne pogodbe od iste države še vedno ne le čaka na pravice, ki mu grejo, marveč je celo prisiljeno braniti neposredne pridobitve svoje borbe na strani zavezniških in asociiranih sil. Mislim, da prav današnja obletnica in vsa trenutna dogajanja okoli dvojezičnega šolstva in naše narodne pro-

blematike sploh naravnost narekujejo potrebo po novi strategiji našega narodnega prizadevanja, ker nam dosedanja politika malih korakov ni prinesla ničesar...“

Dobitnike Petkovih priznanj smo objavili v zadnji številki, priznanja – pravtako plakete in diplome – ki jih je odlikovancem izročil predsednik dipl. inž. Feliks Wieser, pa so prejel:

Dv. sv. APOVNIK Pavel
Velikovec

BOŠTJANČIČ Lojzka
Branča vas

Dipl. trg. BREZNIK Milan
Celovec

GALLOB Janez
Zužalče

GRÖBLACHER Milena
Škocijan

KEŽAR Joško (posthumno)
Beljak

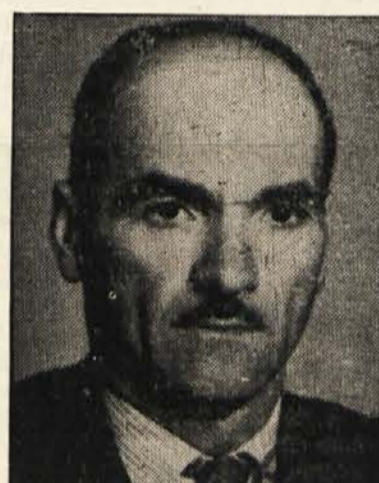
KOLENIK Lipej
Čirkovče

KOKOT Ančka
Celovec

Inž. KUPPER Danilo
Borovlje

MALLE Ludvik
Sele-Kot

PAVLIČ Folto
Hodiše

POLANŠEK Valentin
Obirsko

PÖRTSCH Rezika
Holbiče

PRUŠNIK Mira
Čahorče

Inž. SCHLAPPER Tonči
Šentjakob v Rožu

Dr. SIENČNIK Luka
Dobria vas

SIMA Pavel
Pulpače

Inž. SINGER Blaž
Celovec

WIESER Feliks st.
Slovenji Plajberk

Dv. sv. ZABLATNIK Pavle
Celovec

Občni zbor SPD „Zarje“ v Železni Kapli

Minulo soboto zvečer je imelo Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v hotelu Obir v Železni Kapli svoj občni zbor.

Za uvod je zaigral mladi tamburaški orkester Slovenskega prosvetnega društva, nato je njegov predsednik Miha Travnik pozdravil člane in goste — med njimi tajnika Slovenske prosvetne zveze dr. Jankota Malleja, tajnika Zveze slovenskih organizacij dr. Marjana Sturma, častnega predsednika „Zarje“ Petra Kuharja, kulturnega delavca Valentina Polanška, predsednika Slovenskega prosvetnega društva „Obir“ dr. Avgušтина Brumnika ter zastopnike domačega šport. kluba in krajevnega mlad. združenja.

Po sprejetju predlagane dnevnega reda ter izvolitvi zapisničarke in overovateljev se je občni zbor poklonil z enominutnim molkom spominu na umrle člane društva. Štiričlanska delegacija pa se je med občnim zborom podala v Lepeno, da položi šopek rož na spominski mestni žrtvam nacizma pri Peršmanu in Hojniku.

Nato je predsednik Miha Travnik v svojem poročilu nakazal vsestransko dejavnost društva preteklih štirih let. Poročal je o zborovskem petju, o izredno uspešni dramski skupini pod vodstvom Poldeta Cundra, o delovanju tamburaškega orkestra, o že tradicionalnih prireditvah športne sekcije, omenil hibe društvene knjižnice, spomnil na pobratenje z občino Kranj, naštel številne prireditve za turiste v Železni Kapli in nastope na željo občine. Nato je spregovoril še o bodočih načrtih „Zarje“ pri čemer je občni zbor seznanil z razveseljivim dejstvom, da bo „Zarja“ v kratkem dobila svojo lastno društveno sobo v novem

poslopju Kmečke gospodarske zadruge v Železni Kapli. Vrh tega je predsednik obljubil naslednje aktivnosti odbora glede problemov, kot so to prijave k dvojezičnemu pouku, dvojezični otroški vrtec in sprejem ljubljanske televizije.

Iz tajniškega poročila Petra Kuharja ml. smo slišali, da so „Zarjini“ aktivisti v minulih mandatnih dobi nastopili 134 krat, organizirali vsakoletno poletno noč in folklorna srečanja ter aktivno podpirali zahteve slovenskih osrednjih organizacij za izpolnitev člena 7 Avstrijske državne pogodbe. Sledila je živahna diskusija, ki pa se je razvijala le v obrobni podrobnosti ter je s tem v smislu odobrila smernice dela tako v preteklosti kot tudi za bodočnost.

Pozdravne besede za ZSO in SPZ sta izrekla na občnem zboru dr. Sturm in dr. Malle, ki sta obvestila Kapelčane tudi o delu in načrtih osrednjih organizacij (kulturne in politične) ter opozorila na izredno odgovorno usmerjevalno vlogo „Zarje“ v Žel. Kapli. Pri volitvah no-

vega odbora je z malenkostnimi spremembami bil v bistvu potrjen stari odbor.

Mešani pevski zbor pod vodstvom Joška Wrulicha je še zapel dve pesmi in za konec je občni zbor soglasno sprejel sledečo resolucijo, naslovljeno na deželnega glavarja Wagnerja in koroški tisk:

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ obstoja 78 let. Skozi vsa leta svojega delovanja je društvo navajalo svoje člane k sožitju, delavnosti, poštenosti in ljubezni do slovenskega naroda. Kot takšno je po priključitvi Avstrije k Nemčiji takoj začelo plačevati svoj krvni davek. Dru-

Berite in širite

Slovenski
VESTNIK

tvo „Zarja“ je bilo oropano vsega premoženja, tega nam v vsej povojni dobi Avstrije, katere državljani smo tudi mi, ni povrnila. Ko so Hitlerjevi hlapci začeli izseljevati 14. in 15. aprila 1942 koroške Slovence, so se v Železni Kapli prvi člani SPD „Zarja“ uprli. Skoraj celotni tedanji moški pevski zbor je padel v partizanih. Preko 130 ljudi je v boju proti fašizmu in za zopetno vzpostavitev današnje Avstrije žrtvovalo bodisi v borbi, v ječah, v koncentracijskih taboriščih ali pa na svojih domovih svoja življenja. Z ogorčenjem ugotavljamo, da se spet vedno močneje pojavljajo osebe, ki jim je slovenski narod na Koroškem trn v peti. Potisniti nas hočejo v geto, ločiti šole, kjer naj bi se otroci že v mladih letih delili na dva tabora, podobno kot v Južni Afriki. Vedno več zagovornikov te politike dobiva država in deželna priznanja. Vojnemu zločincu se priredi državni sprejem. Z vnašanjem nestrpnosti v politično življenje se zastruplja mirno sožitje na Koroškem. Sprašujemo se, če so zadnji dogodki in občinah, kjer Slovence izrinjajo z mest soodgovornosti in s tem soodločanja, kot na primer v Pliberku, Zitari vasi in tudi v Železni Kapli, posledica te nastojenosti.

Kot lojalni in delavni državljani se bomo morali znajti tudi v tej situaciji. Smo za mir v deželi, vendar za mir, ki izvira iz enakopravnosti. Nismo pa pripravljeni, da nam krojijo življenje ljudi, ki se še danes ne morejo javno distancirati od svoje nacistične preteklosti, in tudi nismo pripravljeni žrtvovati tega, kar smo si z državno pogodbo v členu 7 pridobili pred točno 30 leti.

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu in Turistično društvo Dravograd iščeta

PAR ZA KOROŠKO OHCET ki bo 29. junija 1985 v Dravogradu. Par naj ne bi bil starejši od 30 let. Prijave v pisarni Slovenske prosvetne zveze.

Kabaretist Klaffenböck navdušil v Bilčovsu

Kabaretisti navadno pretiravajo, karikirajo, igrajo z besedami. Toda Rudi Klaffenböck, Avstrijec iz Bavarske, je v svojem kabaretu „Bayern-Express“ v ponedeljek, 22. aprila pri Miklavžu v Bilčovsu presenetil z uprizoritvijo nevsakdanjega kabareta, z uprizoritvijo resničnih dejanj iz vsakdanjega življenja. Pravzaprav je samo dokumentiral in citiral, predvajal to, kar se dandanes dejansko dogaja, npr. je dokumentiral protimirovne izbruhe nemškega vojaškega generala, pasijonske igre v Klaffenböckovem domačem kraju Oberammergau kot folklorni nonsens v sedanosti, groteskne pesmi SS-ovskega zbora in nacistične tiskovine v letu 1985.

Kar je Klaffenböck zbral avtentičnega za svoj kabaret, je groteskno, človek misli, da si stvari izmišlja. Pa le ni tako. Prinaša samo to kar se dejansko dogaja — in človek strmi, kaj je v današnjih takoiimenovanih demokracijah vse mogoče. Nekoliko pozornosti je treba in človek zve, da je v Nemčiji trenutno veliko povpraševanje p stereo-ploščah s starimi nacističnimi pesmimi; zveš, da nemški vojaki mirno in vdano poslušajo, ko jih njihovi predstojniki-generalni prepričujejo, da je oboroževanje prav tako potrebno kot požarna bramba ...

Klaffenböck z dokumentiranjem vsakdanjih resničnih dogodkov nič ne pove nenavadnega, kabaret mu je sredstvo, s katerim želi, da tisto, kar povprečni človek samo „tako nekako“ ve, preide v zavest vsakega posameznika.

Gledalec se pri kabaretu izvrstno zabava. Stvari so tudi docela smešne, toda smešenje je resna zadeva. Zato človek iz smeha prehaja v razmišljanje in ob koncu zamišljen zapuščata izvrstno prireditev, ki človeka spravlja naravnost v dilemo, kako bi se sam spoprijel s sporičnostjo tega kabareta — z bojem proti nacizmu, militarizmu idr.?

Program izleta na Kornate

v organizaciji Slovenskega planinskega društva Celovec, v času od 7. do 14. septembra 1985.

Izleti in križarjenja z ladjo so enodnevni ali po dogovoru. Spanje, zajtrk in večerja je v hotelu KORINJAK na VELEM IZU, medtem ko se kosilo pripravila in servira na ladji oz. v naravi na enem od številnih otočkov.

Sobota, 7. 9. — dan prihoda. Potovanje z vlakom do Zagreba, prestop na avtobus, ki nas popelje do ladje in plovba do otoka ZUT. Z ZUTA odplovemo na otok IŽ do hotela KORINJAK, kjer nas čaka kosilo in nastanitev po sobah.

Nedelja, 8. 9. — prvi dan. Zajtrk in vzpon na vrh KORINJAK (168 m - 45 min.) nad VELIM IZEM. Kosilo v hotelu in okrog 15. ure še skok s čolnom (boljši plavalci razdaljo lahko preplavajo) na bližnji otoček RUT-NJAK (5 min. vožnje). Markacije označujejo pot na severovzhodni strani preko stene do vrha (28 m).

Ponedeljek, 9. 9. — drugi dan. Zajtrk, ob 8. uri odhod z ladjo na otok KATINA in vzpon na vrh (117 m — 45 min.), nakar se odpeljemo k jezeru MIR in se povzpemo na vrh MURAVLJAKA (185 m — 45 min.). Od tu je najlepši pogled na najvišji klif na Jadranu, na GRPAŠČAK, visok 96 m.

Torek, 10. 9. — tretji dan. Zajtrk, ob 8. uri odhod z ladjo na otok LEVERNAKA (112 m — 45 min.) in PIŠKERA z vzponom na vrh OTOČEVAC (126 m — 60 min.).

Sreda, 11. 9. — četrti dan — Rezervni dan

Četrtak, 12. 9. — peti dan. Zajtrk, ob 8. uri odhod z ladjo na otok MANA (77 m — 30 min.) ter še na otok KORNAT do KRAVLJAJICE, kjer pelje planinska steza mimo gozda črnega bora do vrha METLINE (237 m — 60 min.), ki je obenem tudi najvišji vrh kornatskih otokov.

Petek, 13. 9. — šesti dan. Zajtrk, ob 8. uri odhod z ladjo na jug kornatskih otokov na RAVNI ŽAKAN in na otok LAVSA.

Sobota, 14. 9. — dan odhoda. Zajtrk v hotelu in odhod z ladjo do Zadra, kjer se izlet konča.

Cena 7-dnevnega aranžmaja znaša 1700 šilingov. V to ceno je vračunana vožnja z vlakom Ljubljana—Zadar, prevoz z železniške postaje do pristanišča, polni penzion v hotelu Korinjak na Velom Ižu, ter križarjenja z ladjo in zadnji dan prevoz z ladjo do Zadra. Od tu bo vsak udeleženec popotoval domov na lastne stroške. Za pot domov bo možno rezervirati vozne karte javnih prevoznih sredstev.

Odhod iz Ljubljane bo v petek 6. 9. 1985 v večernih urah. Točen čas odhoda bomo pravočasno objavili.

Zadnji rok prijave je 10. maj 1985 pri Slovenskem planinskem društvu Celovec, Gasomtergasse 10, tel.: O 42 22 32 5 50.

Sele - Zgornji Kot

V soboto zvečer je bil v ljudski šoli na Kotu občni zbor Slovenskega prosvetnega društva „Herman Velik“, katerega je otvoril predsednik Jurij Mak. Poleg zbranih prosvetašev je pozdravil tudi predsednika Slovenske prosvetne zveze Tomija Ogrisa in nato predal besedo tajnici Edi Velik, ki je prebrala najprej zapisnik zadnjega občnega zbora, nato pa prebrala tajniško poročilo. Iz poročila je bilo razvidno, da je zaradi prenasičenosti časa s kulturnimi in političnimi prireditvami v vseh društvih težko motivirati ljudi, da se udeležijo le-teh in poleg tega še prireditev domačega društva.

Zato so se odborniki SPD „Herman Velik“ v zadnjem času omejili le na organizacijo že tradicionalnih prireditev, kot so to pustno srečanje, materinski dan, zdravniška predavanja dr. Hribernika, smučarska tekma za šolarje in podobno. Kljub že omenjenim težavam pa se trudijo, da poleg prireditev v domačem kraju obišče čim več članov centralne prireditve in predstave sosednjih društev.

Po poročilih blagajnika in knjižničarke je odbor dobil razrešnico

in pri volitvah bil soglasno sprejet sledeči odbor: predsednik Jurij Mak, podpredsednika — Franci Kropivnik in Marija Supan; tajnica Eda Velik, namestnica Berta Kropivnik; blagajnik Hanzi Roblek, namestnica Zdravko Malle in Pavla Supan; knjižničarka Marta Velik, njena namestnica Klara Mak. Funkcijo kontrole je oddal Oto Kelih, ki je vrsto let vestno opravljal ta posel. Po končanih volitvah je predsednik Slovenske prosvetne zveze Tomi Ogris pozdravil zbrane prosvetaše, se zahvalil za povabilo in čestital novemu odboru s pripombo, da pač ve, da je vsako mesto v odboru povezano z odgovornostjo in trudom. Veseli ga, da ob tem spozna naše probleme in potrebe in poudari, da je centralna pisarna v Celovcu vsakomur na razpolago.

Sledila je še kratka diskusija o nadaljnjem delu, nato pa je predsednik Jurij Mak zaključil uradni del občnega zbora, ter prosil Francija Kropivnika, da začne z diapredavanjem o domačem in tujem gorskem svetu. Poleg lepih in edinstvenih slik, ki smo jih videli, smo slišali tudi še mnogo zanimivega. Tako se je ta večer končal tudi s kulturnim užitkom.

PRIREDITVE

Dobrla vas

Igra Franca Simoniča „ČRNI KRIZ V GOZDU“

v soboto 4. 5. 1985 ob 20. uri v Kulturnem domu v Dobrli vasi
Nastopa igralska skupina domačega prosvetnega društva.
Režija: Franc Podrečnik.

Slovenska prosvetna zveza, Društvo prijateljev Kladiava in Zveza koroških partizanov

vabijo na

VEČER PESMI IN PLESOV JUGOSLOVANSKIH NARODOV

v ponedeljek 6. 5. 1985 ob 20. uri v Mladinskem domu SSD, Celovec, Mikschallee 4.

Izvajata: Pevski zbor in folklorna skupina IVO-LOLA RIBAR iz Beograda.

Globasnica

Koncert

v nedeljo 5. 5. 1985 ob 20. uri v ljudski šoli v Globasnici
Nastopajo: MePZ „Peca“, MoPZ „Franc Leder-Lisičjak“ in Fantovski zbor

Slovensko prosvetno društvo „Zvezda“ v Hodišah vabi na

MATERINSKA PROSLAVA

v nedeljo 12. 5. 1985 ob 19. uri pri Čimzarju v Dvorcu.

SREČANJE ZAMEJSKIH PLANINSKIH DRUŠTEV

v nedeljo 12. 5. 1985 ob 11. uri na Trstelju.
Vabi: Slovensko planinsko društvo Celovec.

Šentrupert pri Velikovcu

KONCERT

ob 1100-letnici smrti slovenskega apostola sv. Metoda v soboto 4. 5. 1985 ob 20. uri v dvorani šolskih sester v Šentrupertu pri Velikovcu, Klosterstraße 2.
Prireditelja: Prosvetno društvo Velikovec in Katoliška prosveta,

Celovec

Koncert MPZ oratorij — ob 1100-letnici smrti slovenskega apostola sv. Metoda

v petek 3. 5. 1985 ob 19.30 uri v Modestovem domu v Celovcu, dr. Richard-Canavalgasse 14
Prireditelja: SKD Celovec in Modestov dom

Zveza slovenskih žena vabi na

IZLET NA VRHNIKO

z ogledom tovarne usnja v četrtek 16. 5. 1985

Odhod ob 7. uri zjutraj iz Celovca, Gasomtergasse 10.
Prijave sprejemata: Ančka Kupper, (0 42 27) 24 10 in Milka Kokot (0 42 22) 32 550.

Slovensko prosvetno društvo

„Borovlje“

Slovenska prosvetna zveza

vabita na

celovečerni barvni film

UČNA LETA IZUMITELJA

POLZA

v soboto 4. 5. 1985 ob 20. uri

v kinodvorani v Borovljah.

Alpski klub „Obir“ na Obirskem

vabi na

POMLADANSKI PLES

v soboto 11. 5. 1985 ob 20.30 uri pri Kovaču na Obirskem.
Za ples in dobro zabavo bo skrbel Agaton-Trio.

Kulturring Ferlach in Slovensko prosvetno društvo „Borovlje“ vabita na

literarno predavanje

DIE LAST DER TRADITION

Thomas Bernhard u. sein Vaterland v petek 3. 5. 1985 ob 20. uri v mali dvorani Mestne hiše v Borovljah.

LOVSKI PLES

v soboto 4. 5. 1985 ob 21. uri v hotelu Obir v Železni Kapli.

Igra: Obirski kvintet.
Prireditelj: Lovski pevski zbor.

Slovenska prosvetna zveza, Zveza koroških partizanov, Društvo prijateljev Kladiava in Mladinski dom SSD vabijo na

VEČER PESMI IN PLESOV JUGOSLOVANSKIH NARODOV

v ponedeljek 6. 5. 1985 ob 20. uri v Mladinskem domu SSD, Mikschallee 4. Izvajata: Pevski zbor in folklorni ansambel IVO-LOLA RIBAR iz Beograda

MATERINSKA PROSLAVA

SPD „Zarja“ v Železni Kapli v soboto 11. 5. 1985 ob 20. uri v farni dvorani.

UNIVERZA V CELOVCU vabi na

podijsko diskusijo

1945—1985: AUFBRUCH ODER

KONTINUITÄT?

Haben wir aus der Geschichte

gelernt?

v četrtek, 9. maja, ob 19. uri, UBW,

Hörsaal 4.

Diskutirajo: dr. Felix Kreissler (Centre d'Etudes Austrichiennes, univerza Rouen), Karl Mark (dolgoletni poslanec SPÖ v avstrijskem parlamentu in član evropskega sveta), Janko Messner, Josef Nischelwitzer (KZ-Verband), univ. prof. Norbert Schausberger in dr. Carl Sweceny (Kameradschaft der politisch Verfolgten in Kärnten).
Diskusijo vodi: univ. prof. Helmut Rumpfer.

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 2. maja 1985

Za 100 dinarjev dobite	7.25 šil.
Za 100 dinarjev plačate	8.50 šil.
Za 100 lir dobite	1.07 šil.
Za 100 lir plačate	1.15 šil.
Za 100 mark dobite	693.50 šil.
Za 100 mark plačate	709.80 šil.

Rudi Benetik razstavlja v Velikovcu in Tinjah

„Sedemletno dihanje“ je naslov Benetikove razstave, ki so jo prejšnje sredo odprli v Moderni galeriji v Velikovcu. Naslov razstave pove, da pri razstavljenih slikah, risbah, plastikah in inštalacijah gre za se-

narodnih in domačih natečajih ter razstavah doma in v tujini.

Razstava v velikovski Moderni galeriji je vsekakor najboljše, kar jih je umetnik doslej imel, saj pri le-tej gre za nekakšno retrospektivo, saj glavni del razstavljenih eksponatov sestavljajo nova, javnosti — vsaj koroški, neznana dela. Čeprav nam je umetnik Benetik že znan, nas vedno znova preseneča z drznimi, čestokrat provokantnimi umetniškimi izdelki, ki upravičujejo vprašanja kakšna je umetnikova izpoved?

Eno je brez dvoma jasno: Benetik je modernist, vsaj za nevesčega gledalca je to splošna ugotovitev, ki velja samo pogojno, namreč, če se z umetnostjo Benetika

ne ukvarjamo dovolj intenzivno, če ne iščemo njegove prave izpovedi. V tem pa je Benetik zahteven, ker je v svoji (zlasti velikovski razstavi) zelo raznolik, čestokrat sebi nasprotujoč. Toda to spet le ob bežnem pregledu njegovih del, v bistvu pa je Benetik zvest svoji začetni umetniški izpovedi: opozarjati na pomanjkljivosti današnjega časa in odkrivati lepote narave, domače zemlje in preprostih reči. Naslovi Benetikovih del (Kraj je lep, Kamen gre na sprehod, Njiva v sili, Strupena tla, Poslednja roža noči itd.) potrjujejo, kakšna je umetnikova izpoved, na kaj želi opozoriti. Benetik se poslužuje različnih slikarskih tehnik, pri tem je zelo iznajdljiv, izvirnost njegove izpovedi pa je tisto, čemur pravimo umetnost.

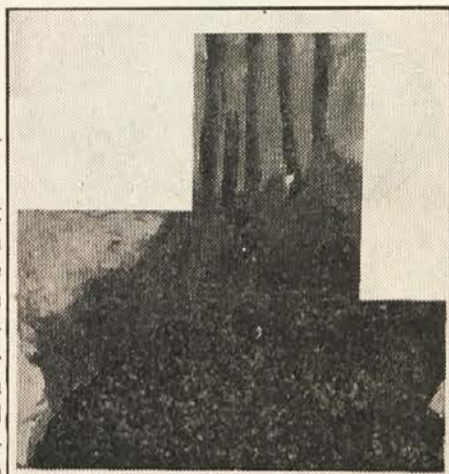
In kaj pravi o svojem delu umetnik sam?

„Najprej bi rad povedal, da na Koroškem — v Celovcu zame ni bilo prostora, da bi razstavljal, zato me veseli, da me je povabil gospod Piskernik in mi omogočil, da razstavljam v Moderni galeriji v Velikovcu.“

O svoji umetnosti bi pa dejal, da ne bi mogel risati kengurujev, nilskih konjev ali kaj drugega, bliže mi je domača zemlja, njeni ljudje, najbolj pa rodna vas Podjuna. Njej sem posvetil najnovejšo sliko, v katerih upodabljam domače njive in vse, kar me veže na moj rojstni kraj. Barve teh slik so žalostne, ker je vse, kar se v tem kraju dogaja žalostno, saj vidim, kako propadajo gozdovi, njive in vse, kar je izpostavljeno raznim pesticidom in drugim strupom, ki onesnažujejo naše okolje. Jaz pa ljubim mir in zdravo zemljo; zato s svojimi slikami in inštalacijami želim opozoriti na nevarnost, ki preti človeštvu. Ker ljubim svojo vas, vedno ostajam doma in opazujem kaj se dogaja v moji neposredni okolici; to počnem po svoje, upam, da dovolj razumljivo.“

Benetikova razstava v Velikovcu je odprta do 25. 5. 1985 od ponedeljka do petka od 10. do 13. in od 16. do 18. ure, ob sobotah pa od 10. do 12. ure.

Ob tej priložnosti je treba še opozoriti, da Rudi Benetik razstavlja tudi v Galeriji Tinje, kjer so preteklo soboto odprli razstavo njegovih risb. Razstava v Tinjah je odprta do 13. junija letos. Ljubiteljem likovne umetnosti priporočamo, da si obe Benetikovi razstavi ogledajo.

Rudi Benetik: „Njiva v stiski“

Sedemletno bero umetniškega delovanja Rudija Benetika.

Umetnik sam pravi, da umetnost povzroča strast, ki ga je docela osvojila — zdaj se njene omamne moči poslužuje vsak dan — ure in ure. To je vsekakor izpoved, ki potrjuje zagnanost slikarja Rudija Benetika, ki je v sedmih letih svojega umetniškega ustvarjanja doživel neverjetno odmevnost. To dokazujejo tudi številne nagrade, ki jih je prejel za svoja dela na raznih med-

Premiera skupine „Lutke mladje“

Pri Miklavžu v Bilčovsu se je skupina „Lutke mladje“ minulo nedeljo predstavila z novo lutkovno igro „Tobija“, delom Zdenke Florijan in Edija Majarona. Mladi lutkarji so presenetili z dobro igro, zlasti pevskimi točkami, zato so tudi pri občinstvu — tudi najmlajših — našli prisrčen odziv. Čestitamo!

Franc Petek SPOMINI

8

Drugi so bili tudi v sporazumu z apotekarji. Pa bodo ljudje kupovali za 50 grošev „hofmonšarja“, to so bile Hofmanove kapljice ali za 50 grošev krepčila za kri. Vse to so bile razne vrste vode. Ena je bila vijoličasta, druga je bila rumena itd. Velikovški apotekar je imel ob sredah pripravljene cele baterije takih stekleničk, zraven njih pa razna mazila kakor „lorberjeva žavba“ itd. Ljudje tedaj niso prišli v apoteko, da bi zahtevali kako določeno zdravilo, ampak prva stvar je bila, da so rekli; za toliko grošev. Tako so stekleničke bile že razdeljene po cenah in ob sredah so jih prodajali neznanske množine. V to se jaz seveda nisem mogel spuščati in zato moj položaj v Velikovcu ni bil posebno rožnat.

Pozneje so prišle še bolniške blagajne in mene seveda niso vzeli zraven, čeprav sem si prizadeval. Ob začetku delovanja delavske bolniške blagajne se je tukajšnji uradni zdravnik Schlauch obrnil name s prošnjo, naj jim pomagam, da bi ta blagajna lahko začela poslovati. Uvidel sem in sem ljudem, kar je bilo delavcev, svetoval naj gredo tja, kjer bodo dobili zdravlila zastoj itd. Ampak to je v prvih časih bilo že vse močno v povojih.

Razen tega seveda tudi zdravnik ni vsakemu po volji, vsakemu tudi h „ksihtu“ ne stojiš. Je pač tako. Malo vpliva študij, ker se med njim človek odtuji ljudstvu in ne zna več z njim prav občevati. To se je na žalost slabo pokazalo ravno pri slovenski inteligenci, ki si ni znala pridobiti pri ljudeh

pravega ugleda. Od slovenskih izobražencev so ugled imeli le duhovniki. Za laičnega intelektualca — za slovenskega zdravnika ni bilo razumevanja. Pozneje, v prvi avstrijski republiki se je to stališče začelo nekoliko spreminjati. Tudi posojilnica mi je pozneje šla na roko s tem, da mi je dala na razpolago avtomobil. Toda prej je bilo nemogoče kaj dobiti. Danes, ko ima vsak zdravnik svoj avto, je stvar čisto drugačna.

V časih, ko sem začel svojo zdravniško prakso, je v Velikovcu bila služba še zelo naporna. Ljudje so prihajali ponoči z vozom in treba je bilo odpeljati se ure in ure daleč. Neke zimske noči je prišel nekdo k meni daleč gor z Djekš. Vračala sva se proti domu šele okrog tretje ure zjutraj. Za št. Rupertom je ležala megla in bilo je tako mraz, da sva morala z voznikom dol in teči za sanmi, drugače bi bila zmrznila. Potem se ta človek ni upal domov in je moral v Velikovcu čakati v nekem hlevu dneva, bal se je, da mu bo konj zmrznil, tak mraz je bil.

Potem pa še tista revščina, v kateri so ljudje živeli. Ko sem po vojski dobil avto, me je dostikrat bilo sram peljati se h kaki revni hiši. Tako, kakor je že nekdo rekel, da bi najboljšo bilo, če bi človek od čevljev podplate odrezal in bos šel. Takšna je bila revščina. To se je seveda danes temeljito spremenilo. V dvajsetih letih je začel brniti telefon: „Prosim pridite tja in tja, z avtom.“ In če v desetih minutah nisi bil tam, so že drugega klicali. Pozneje, ko so se uredile prometne razmere, ko so začeli uporabljati rešilne vozove, je seveda služba specialistov v podeželskih krajih popolnoma pojenjala, saj so se ljudje vozili raje v Celovec. V Velikovcu je npr. žena nekega zdravnika, ki je bila izvedena babica, hotela urediti babiško pomoč. Vendar se ji ni posrečilo, saj so se ljudje že navadili pošiljati porodnice v Celovec. Lokalne stvari so vse ponehale.

Deseti kongres Zveze pisateljev Jugoslavije končan

Slovenski pesnik Ciril Zlobec novi predsednik

Deveti kongres Zveze pisateljev se je končal — za večino, kot je zdaj brati komentarje v jugoslovanskem tisku — uspešno in tako, kot je v glavnem bilo pričakovati. Potekal je tri dni (od 18. do 20. aprila v Novem Sadu), najbolj značilno zanj pa je bilo, da je bil izrazito polemičen in je natanko odražal slabše razmere, v katerih je ta čas jugoslovanska družba. Pisatelji so govorili o vsem brez pred-sodkov: o krizi vrednot in med-nacionalnih odnosih, zaskrbljujočem položaju založništva in svobodi ustvarjalnosti — še naj-manj o sami literaturi.

Nekateri so pred kongresom napovedovali, da bi na njem morala priti do izraza bolj „jugoslovanska“ zavest pisateljev, zavest, ki bi obsodila „zapiranje“ v okviru posameznih nacionalnih literatur in zahtevala večje pomenjenje jugoslovanskega prostora. Pisatelji so se odločno zavzeli za večji pretok kulturnih dobrin, za intenzivnejše duhovno prežemanje med jugoslovanskimi narodi, toda v veliki večini zavrniti tendence, ki so izhajale iz želje po centralizmu in unitarizmu, torej po stapljanju narodov v en sam „jugoslovanski“ narod.

Zavrnili oziroma obsodili so tudi vse tiste pojave, ki ih je moč imenovati netoleranca do priseljencev in njihovega dela: pletičarstvo so za odpravo vsakršne cenzure in prepovedi bodisi knjig ali gledaliških predstav — toda tudi za odpravo slehernih političnih diskvalifikacij, kadar pride v javnost literarno besedilo, ki kritično govori o jugoslovanski resničnosti. Tako so obsodili tako imenovano „belo knjigo“, ki je izšla lani v Zagrebu (pri CK hrvaške Zveze komunistov), v njej pa je navedena vrsta imen iz slovenske, hrvaške, srbske literature, ki da v svojih delih idejno „nesprejemljivo“

prikazujejo stvari v svojem okolu.

Kongres je v celoti zavrnil „skupna programska jedra“ za osnovne šole, ki so jih v Sloveniji odklonili najprej (ker bi v slovenske šole „upeljevala“ pouk srbohrvaške literature v škodo slovenske literature).

V sklepnem „Sporočilu za javnost“ so pisatelji opozorili na vrsto aktualnih problemov v državi, zlasti zanimivi pa sta dve zahtevi: naj ustrezni organi odpravijo tisti člen kazenskega zakonika, ki predvideva kazen za „verbalni delikt“ (se pravi, da je kdo lahko obsojen zaradi „kritičnega“ govorjenja), in dalje, naj se pri javnih razpisih za delovna mesta odpravi zahteva po „moralnopolitični neoporečnosti“.

Kongres v Novem Sadu se je končal s skupščino Zveze pisateljev Jugoslavije, na njej pa so za novega predsednika Zveze izvolili slovenskega pesnika in prevajalca Cirila Zlobca. To funkcijo bo, kot predvideva statut Zveze, opravljal eno leto. Doslej je bil predsednik Zveze pisateljev Jugoslavije makedonski dramatik in prozaist Kole Čašule (prav tako eno leto). Za sklep je o zboru v Novem Sadu ob povedanem mogoče zapisati vsaj to, da pisatelji na njem niso izdelali recepta za izhod iz krize, v kateri je jugoslovanska družba, toda bili so zgled odkritega, brezkompromisnega pogovora, ki skupno pot v prihodnost išče ob upoštevanju razlik med posameznimi narodi in kulturami v Jugoslaviji. Slovenska delegacija je na kongresu imela vidno vlogo. V njeni sestavi so bili tudi trije avtorji iz slovenskega zamejstva: dva iz Trsta (Ivanka Her-gold in Miroslav Košuta) in Valentin Polanšek s Koroške v Avstriji.

Jože Horvat

Slovenska pesnika v reviji „Fidibus“

Ena izmed znanih koroških literarnih revij je tudi revija „Fidibus“, ki jo izdaja „Kärntner Bildungswerk“. Urednik prve številke letošnjega letnika Günter Kanzian, je med avtorje, katerih dela objavlja v priložni številki, uvrstil tudi slovenskega pesnika Janka Ferka in Tomaža Šalamuna.

Koroški pesnik Janko Ferk v „Fidibusu“ objavlja spet pesmi, ki jih je sam prevedel v nemščino. Drugi pesnik je Tomaž Šalamun, ki velja za predstavnika moderne poezije v Sloveniji; njegovih šest pesmi je v nemščino prevedel Peter Kersche.

Tu se v oceno pesmi slovenskih avtorjev ne bomo spuščali, brez skrbi pa lahko zapišemo, da se njuna poezija (kljub prevodom) po kvaliteti lahko meri z deli ostalih avtorjev v reviji.

Spodbudno je, da je urednik Kanzian upošteval tudi avtorja slovenske manjšine na Koroškem in pesnika SR Slovenije. S tem je reviji dal širši razpon, kar je v smislu upoštevanja kulture sosednjega naroda oz. dežele.

Kako malo ugleda je imel slovenski inteligent, kaže primer sodnika dr. Ožbeja Ilavnika. Med ljudmi je veljal za šaljivca. Radi so imeli, da jih je zabaval na kakem zborovanju ali če je kaj drugega bilo, sicer pa ugleda ni imel. Bil je pač „Ožbej“.

Ko sem po dokončanem študiju prišel v službo v Celovec je bila slovenska politika vsa osredotočena okrog Mohorjeve družbe. To je bila centrala v vsakem oziru: politična, kulturna in gospodarska. Položaj v Mohorjevi družbi pa so seveda obvladali duhovniki.

Mohorjeva družba je kupila hotel Trabesinger, pozneje Heimlinger. Družba je dala denar, formalno pa je lastnik hotela bil neki Milonig, ki je bil pozneje trgovec v Trstu. To omenjam zaradi tega, ker so se po plebiscitu Mohorjani nekaj sprli z dr. Brejcem, ki je bil tedaj predsednik vlade v Ljubljani in Milonig je zatem pisal Političnemu in gospodarskemu društvu pismo, da nikoli ne bo hotela vrnil Mohorjevi družbi. Bil pa je pripravljen lastništvo prepustiti Političnemu in gospodarskemu društvu za Slovence na Koroškem, to je slovenski politični organizaciji. Tedaj sem bil odbornik političnega društva in vem, da smo pismo s primernim spremnim pisanjem predali Podgorcu, ki je tedaj bil predsednik Mohorjeve družbe. Napisali smo, da tujega denarja in tujega premoženja nečemo. Ves ta spor je imel svoj pomen, ko je Mohorjeva družba odšla v Jugoslavijo. Pozneje so se škofje zedinili, da bodo njeno premoženje razdelili. Po sporazumu med ljubljanskim, mariborskim in celovškim škofom bi hotel Trabesinger moral pripasti Mohorjevi družbi v Celju oziroma v Prevaljah. Pogodba je bila sklenjena okrog leta 1936. Vse to pa se ni uresničilo in danes ima poslopje, v katerem je bil ta hotel, v rokah celovška Mohorjeva družba.

(Se nadaljuje)

Ko se v teh dneh spominjamo dogodkov pred 40 leti, ki so pomenili edinstven mejnik v novejši zgodovini človeštva, je spomin na zmago nad fašizmom najtesneje povezan tako z bojem protifašističnih borcev kakor tudi s trpljenjem žrtev fašističnega nasilja — eni in drugi so prispevali k temu, da je bil režim krivice in zločinov zrušen in so narodi ši-

rom Evrope spet zadihali v miru in svobodi.

Za nas koroške Slovence obujanje spominov na tiste čase velja predvsem junaškemu partizanskem boju; 40 partizanskih pokopališč na južnem Koroškem je opomin, da moramo ostati zvesti idealom, za katere so se borili. Prav tako pa velja ta spomin vsem neštetim žrtvam — od družinskih tragedij, kot je bila Peršmanova pred 40 leti, preko selških obglavlencev in neštetih pripornikov tja do tisočglave „procesije brezdomecev“, ki je iz zbirnega taborišča v Zreču morala v večletno pregnanstvo, katerega postaje so bili Hesselberg, Frauenaaurach, Schwarzenberg, Rastatt, Eichstätt, Gerlachshheim in drugi kraji žalostnega spomina.

Tudi spis Francija Černuta, ki ga začnemo danes objavljati, je prispevek 40-letnici zmage nad fašizmom, je del spomina, ki v naši zavesti nikdar ne sme zbledeti.

Uredništvo

FRANCI ČERNUTA

Spomini na leta pregnanstva

nekaj nedojemljivega in to spremljal z živahnim mahanjem drobčanih ročic.

SOVRAZNIKI NARODA IN DRŽAVE

Koliko solz je bilo pretočenih v tistih dneh, koliko brezmejne žalosti je polnilo srca sinov in hčera Karantanije v mrzli tujini, oropanih ne le svojih domov in domače grude, temveč tudi osebne svobode, človeškega dostojanstva in svoje časti. Obtoženi kot sovražniki naroda in države smo delili usodo milijonov brezpravnih in zaslužjenih, katerih „krivda“ je bila v tem, da niso pripadali plemeniti germanski rasi, da se po njih žilah ni pretakala žlahta arijska kri.

Prva faza dokončnega reševanja koroškega vprašanja je nacistom torej uspela in je krvnik Maier-Kaibitsch ob tej akciji pogrešal edinole nekaj več zagnanosti posameznikov ter jadikoval, da nekateri Korošci še niso dovolj doumeli novega časa, niti ne svoje vloge branilcev južne meje rajha. Izselitev je potekala natančno po načrtu, v miru, brez spodrs-ljajev — je bilo suhoparno zapisano v političnem poročilu.

Kakšen vpliv odnosno kolikšno vlogo je pri izseljevanju igrala najožja sosesčina doma, je bilo spoznati ob dejstvu, ki je sprva dalo upati, da se bo naša družina lahko vrnila na Koroško; na Kovačevo. Sorodnik po mamin strani, poštar po poklicu, je bil po „anschlusu“ kot nekdanji avstrijski socialdemokrat ob službo in pregnan iz političnih razlogov. Slednjič se je uklonil pritisku in vstopil v NSDAP. Ponovno je bil sprejet v službo pri pošti in premeščen v Poznanj na Poljskem, tedanji Posen. Ko je zvedel za usodo naše družine, se je takoj s pismeno vlogo obrnil na najvišji vrh rajha, da bi dosegel našo vrnitev in povračilo zaplenjenega imetja, z utemeljitvijo, da smo bili po krivem obtoženi sovražnih dejavnosti proti narodu in državi. Rej je oče kmalu zatem dobil obvestilo taboriščnega vodstva, da naša družina lahko računa s skorajšnjim povratkom na Koroško. Toda prav tako

nočnega počitka. Pogradi so morali biti poslani po enornem vzorcu, vzravnani, brez vsakih gub, borno pohištvu na svojem mestu in tudi v omarah je bil predpisan vojaški red. Taboriščno vodstvo in ostalo nemško osebje je bilo treba pozdravljati z dvignjeno roko — če vsaj kot otrok nisi hotel ujeti kake klofute, mogoče tudi brce s škornjem. Občevalni jezik bi moral biti nemški, ne le v javnosti, tudi med stenami barak — dejansko pa je bilo to upoštevano le takrat, kadar je bilo videti ali slutiti v bližini kakega nezaželjenega prisluškovalca.

Na tedenskih apelih je „lagerführer“ z gromovitim glasom in nemško natančnostjo sporočal dnevni red in spored dela, ki ga je bilo treba opraviti. Nikoli ni manjkalo najrazličnejših očitkov in naštevanja prekrškov zoper taboriščni red, čemur so sledile

pa mi je prejšnja malodušnost le nekoliko splahlata in v družbi tovarišev se mi je povrnila samozavest, ki je otroku tako potrebna — pogumno in z zanosom sem pripovedoval o doživetju.

Kljub številni družbi — kmalu smo si namreč med sovrstniki našli dobre prijatelje — pa življenje mladega človeka ni bilo izpolnjeno, kajti vsi skupaj smo pogrešali nekaj, kar bi nas resneje zaposlovalo. Prepovedano je bilo obiskovati kako šolo in tudi učne je kakega poklica ni bilo dovoljeno; pač pa je vodstvo taborišča po mili volji pošiljalo moške, ženske in tudi otroke na različna bližnja in tudi oddaljena delovna mesta. Pri tem se niso ozirali na dane okoliščine, na družinske razmere, na telesne sposobnosti in podobno. Včasih so prav nalašč izbirali ljudi in mesta na svojevlasten način in s tem podčrtovali svojo oblast nad nami.

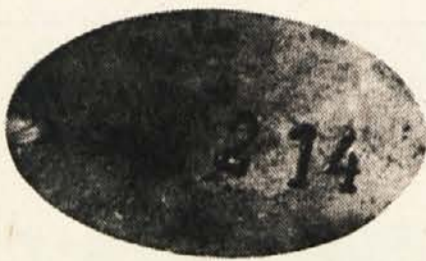
BILI SO DELOVNI SUZNIJI

Tako je moral oče že kmalu po prihodu v taborišče s številnimi so-trpini v približno 300 km oddaljeni Mainz ob Renu; zaposlili so jih v znani tovarni MAN, kjer so med drugim popravljali tudi vojne podmornice. Spet druge so poslali na delo v Nürnberg, Fürth ali bližnje univerzitetno mesto Erlangen. Tudi ženskam ni bilo prizanešeno. Medtem ko so mlajše in neporočene po „strokovni oceni“ radi pošiljali kot služkinje raznim strankinim in vojaškim velikašem, so druge zaposlovali predvsem v okolici taborišča. Tudi moja mama je morala delati na letališču v Herzogenaurachu, kamor se je vsak dan vozila z vlakom. Sestra Rezka, sama niti šestnajst let stara, je tako imela čez dan na skrbi mlajšega brata Hanzija in sestro Lojzko (v kolikor nista bila v taboriščnem otroškem vrtcu), poleg tega pa je morala še štiti lagerführerjevo pisarno. Skrbeti je bilo treba tudi za tisto nekaj gospodinjstva, kot je postiljanje, pometanje in urejanje dodeljenega prostora v baraki.

Poleg že obstoječih nevedčnosti so se nenadoma pojavile še stenice, ki so v votlih stenah barak našle prav ugodne pogoje in se tako močno zaredile, da skoraj ni bilo več pravega spanja. Pričeli so jih zatirati s plinom, ta pa je razumljivo puščal posledice: dneve in tedne se je širil smrad po kemikalijah. Tako smo še težje strpeli v zatohlih oddelkih, silili smo ven na travnik, k bližnjemu potoku Aurach, kjer smo vsaj delno živeli svojo mladost pod nesvobodnim soncem.

Po prvotni odklonitvi je vodstvo taborišča končno le dovolilo neke vrste pouk. Mesto „učitelja“ so dodelili bivšemu semeniščniku Dragašnikovemu Hanziju iz Kostanj. Svojo nalogo je jemal zelo resno. Bil je izvrsten učitelj, dober prijatelj in vnet rodoljub, ki ni le enkrat tvegval svojo glavo. Preko dovoljenega učnega okvira (nekaj branja in enostavnega pisanja, seštevanja in odštevanja — ne preko stol) nam je vbijal v glavo še zemljepis, zgodovino, fiziko, kemijo in celo stenografijo. Izbranemu krogu je v skrbno varovani tajnosti razlagal tudi veronauk, nas seznanjal s slovenskim jezikom in učil ruščine — predmete, ki so bili nedvomno na vrhu nacističnega indeksa.

Tudi v „prostem času“ smo fantje iz taborišča radi zahajali v njegovo družbo, saj je znal na vse mogoče načine premostiti turobno vsakdanost in izpolniti nevesele ure pregnanstva s sproščenimi igrami, koristnimi in poučnimi poizkusi iz področja fizike in kemije, v kolikor so bili pripomočki v teh okoliščinah na voljo. Z navdušenjem smo sprejemali radijske valove s preprostim detektorjem ter se pomenovali po navadnem „hišnem telefonu“ med oddelki barak. Bil nam je pravi vzor, vlivljal nam je poguma v trenutkih madolušnosti, čeprav je obtem dostikrat tudi sam le za silo zatiral solze. Zlasti prvi božič v Frauenaaurachu mi bo ostal neizbrisno v spominu: Oba sva v globoki duševni stiski iskala utehe v ledno mrzli mesečini svete noči. S kosom poslance in z dobromišljeno domačo besedo me je skušal razvedriti, dokler ni tudi njega premagala velika sreča. Z odrešilnimi solzami v očeh sva si v hladni tujini voščila srečen božič... (Se nadaljuje)

PONIZANJE ČLOVEKA
Kovinska ploščica s številko je bila „osebna izkaznica“ naših pregnancev

bolj ali manj prikrite grožnje. Taborišča brez posebnega dovoljenja nismo smeli zapuščati, kar v danih razmerah niti ne bi bilo priporočljivo z ozirom na številne vojaške in civilne kontrole. Kajti mi nismo imeli osebnih dokumentov, ki so bili v tedanjem času obvezno predpisani za vsakega državljanja; naša edina legitimacija je bila že omenjena ploščica z vtisnjeno številko ognjišča (Herdstellnummer), dodeljeno posamezni družini. Posebna dovoljenja je vodstvo taborišča izstavljalo le za posebne primere, z navedbo dneva, določenega časa in predpisanega območja, v katerem se je imetnik lahko gibal izven taborišča.

RAZBIJTE JIM GLAVE...

Kljub takemu dovoljenju pa sva z očetom ob nekem „izletu“ v bližnji trg Bruck zabredla v prav kočljivo dogodivščino. Izven naselbine se nama je približala močna povorka rjavosrežnikov SA z zastavonošo na čelu. Z mešanimi občutki sva pospešila korak in hotela mimo skupine, ko se poveljnik nenadoma grozno zadere nad nama: „Schlagt ihnen die Schädel ein, die grüßen unsere Fahne nicht...!“ Kot okamenela se ustavi, desna roka zleti podzavestno v zrak, očetovo lice pa v hipu pobledi in v očeh mu je videti čuden blešč — ali je strah, ali srd, ali obup? „Heil Hitler!“ se zasliši besni komandantov glas, nadaljnje besede pa utonejo v hrupu strunnega koraka kolone. Nekaj me zaskeli v prsih; oba z očetom se globoko oddahneva, ko je strašilo mimo.

Med potjo tja in nazaj mi je oče potem še veliko govoril in videz je bil, da si mora dati duška, olajšati svojo notranjost. Zdelo se mi je, da govori čisto drugače z menoj kot običajno, kakor da stopa poleg njega njemu enak, odrasel človek, da v meni ne vidi več le otroka. Sviri me pred uniformiranci, pa tudi pred civilisti, ki z nedolžnimi vprašanji poizvedujejo za menda čisto vsakdanjimi stvarmi, iz katerih potem na zvit način spletejo marsikomu zanko. Pripoveduje, da mnogokrat ali z dobrikanjem ali z mučenjem izsiljuje izjave in priznanja; pravi, da so sedanjim mogoče že mnogo bolj kruti kot nekdanji krvoločni Turki, ki so ropali, požigali in morili po naši deželi.

Čudno doraslega sem se počutil pri tem razgovoru, hkrati pa sem trepetal ob misli, da bi se nekega dne znašel na kaki natezalnici ali kakem drugem mučilnem orodju. Na tistem sem se spraševal, ali bi le ostal stanovit. Ob doživetjih sem se dokopal do spoznanja, da sem s starši vred velik revež, s katerim hitlerjanci počenjajo kar se jim zljubi; junak resda nikoli nisem bil. Ob povratku v taborišče

le izražala nekaj humanosti.

Začetne formalnosti so bile hitro opravljene. Okrog vratu smo vsakomur vidno nosili „osebne izkaznice“ — kovinske ploščice z vtisnjenimi številkami. Neodločno smo prestopili prag dodeljenega oddelka, kjer je bilo že nekaj ljudi. Tudi ti so brez vsake volje stali okrog preproste mize, ob kateri so bili razporejeni navadni stoli, podobni tistim iz zaporov. Ob steni je stala železna peč. Na levi in desni strani je bilo po pet dvanadstropnih pogradov, zelo natančno postlani, nad njimi pa je visela slika „največjega“ državnika in vojskovodje vseh časov — mrkega Hitlerja. Podoba je dopolnjevalo geslo: „Ein Volk, ein Reich, ein Führer“. Zares, bili smo v „varnih“ rokah.

Prvi vtis je porazen. Premostimo ga s tem, da se pozdravimo in predstavimo sostanovalcem, po katerih govorici ni težko ugotoviti, da so iz Podjune. Sam, po naravi bolj boječ, se stiskam v naš kot in mimogrede naštejemo osem ljudi: troje odraslih in pet otrok. Kmalu se naš krog spet poveča. Mož v najboljših letih odločno vstopi, se hipoma razgleda po mračnem prostoru, pozdravi v pristni ziljščini. Ko zagleda Hitlerjevo

PONIZANJE ČLOVEKA
Taboriščniki na delu kot „vprežna živina“

sliko, se strumno postavi pred njo in ji sarkastično pokaže jezik, medtem ko njegove roke z značilno gesto pošiljajo osla papirnati podobi. Ves prizor pa spremlja še s prezirljivo-posmehujočim glasom.

To početje pričara domala vsem navzočim kratek nasmeh na ustnice; celo venomer zaskrbljeni očetov obraz je videti nekam bolj sproščen. Lotim se zopet preštevanja in ugotovim, da se je število ljudi povečalo na nadaljnjih pet oseb in kmalu nato še za dve. Sedaj je bila naša „einheit“, kot so se imenovali oddelki, do kraja napolnjena z 21 ljudmi: bilo nas je 10 odraslih in 11 otrok. Najstarejša med nami je bila Bruggerjeva stara mati (nad 70 let je imela), najmlajši pa njen vnuk Niko, ki mu še ni bilo eno leto; kar za njim je bil moj brat Hanzej, komaj dobro leto star. Žalostna usoda je ležala kot težko breme na starših, ki ju je ob pogledu na borno imetje, na tiste malenkosti, ki smo jih še imenovali svojo lastnino, zajel tih krčevit jok; mi otroci, sestri in jaz, pa smo bili prepadne priče te človeške tragedije, le bratec je na pogradu ležeč brbljal

hitro je sledil preklic: „abgelehnt“ se je glasilo lakonično sporočilo „lagerführerja“. Ko je videl očetovo prepadenost, je le čutil potrebo neke utemeljitve: „Auf ihrem einstigen Besitz hat man belastendes Material vorgefunden...“ — Na vprašanje, za kakšno obremenilno gradivo gre, SS-ovec samo skomigne z rameni in odide brez besed. Šele mesece pozneje smo zvedeli, da je neki sosed našel v našem skednju pred dobrim letom v senu skrite Mohorjeve in druge slovenske knjige, ki jih je kot „sehr belastendes Material“ poslal celovškemu gestapu. „Kaj sem mu le storil, da me tako sovraži?“ — se je spraševal oče in tudi v moji glavi je rojila vrsta novih vprašanj.

Hitro se je torej razblinilo rahlo upanje na vrnitev. Novi udarec je le še bolj težko legel kot mora na starše in preko njih na nas otroke. V očeh je bilo eno samo vprašanje: Ali bomo še kdaj videli domači kraj?

VOJAŠKA DISCIPLINA SS

V taboriščih je vlada SS in stroga vojaška disciplina. Določen je bil čas vstajanja, skupne jedi v jedilnici in

Zopet je koledar oznanjal pomlad, ki pa jo je bilo v tujini še manj občutiti, v pregnanstvu je bila še manj dojemljiva, še mnogo bolj neresnična, kot vsaj v svojih počerkih leto dni poprej na rodni zemlji — bila je pomlad brez pomladi.

Vojna vihra z vso besnostjo ni divjala le po Evropi, njena krvava sled je vodila tudi na črni kontinent in enako je z daljnega vzhoda odmevala sinfonija smrti ter se prelivala v pretresljivi rekviem svetovnega požara. Vsled blaznih, zločinskih načrtov, kakršnih dotlej človeški možgani še nikoli niso zmogli poroditi, so umirali ljudje na vseh koncih in krajih sveta — bodisi po žgočih pustinjah afriške celine, po smrtnolenih stalingrajskih jarkih, v neobljudenem narviškem gorovju, po rajhovskih mestih — raztrgani, sežgani, zadušeni, ubiti od neštetih bomb. A tega še premalo: tovarne smrti so še naknadno skrbele za nenehno rast grmad človeških trupel, ki jih številni, s polno zmogljivostjo delujoči krematoriji niso več utegnili požirati.

Sicer je še pred letom dni tako nezadržani, roparski polet nacističnega orla doživel prve poraze — skupno zavezniško prizadevanje je kmalu z vso javnostjo nakazalo meje dozdevne nepremagljivosti Hitlerjeve vojaške mašinerije. Toda Goebelsov propagandni aparat je le še podvojil svoje „prosvetlensko“ delo v smislu tisočletnega rajha; še za stopnjo glasneje so iz „volksempfängerjev“ donele frenetične vesti o herojskih zmagah nemških armad, še pogosteje je bilo slišati „odrešujočo“ misel o bližnji dokončni zmagi. Le še bolj kruto pa je postajalo tudi nasilje...

V teh deloma znanih, deloma le slutnih ali sploh nezanih razmerah smo pregnanci s Koroškega odhajali žalostno obletnico v tujini, po raznih taboriščih, kot so Frauenaaurach, Eichstätt, Hesselberg, Schwarzenberg, Rehnitz, Rastatt in druga.

HLADEN SPREJEM V TUJINI

Nekako pred letom dni se je tudi naša družina znašla v taborišču Frauenaaurach. Močno zastražene so nas prignali semkaj — okrog 200 ljudi različne starosti, od dojenčkov do častitljivih starcev. Oči domačinov so nezaupljivo, mogoče tudi z rahlim dvomom spremljale čudno, nevskakdanjo procesijo. Bilo pa je tudi nekaj ledeno-mrzlih pogledov; zrl so nas kot čredo ovac, ki se vrača s planine in je namenjena naravnost v klavnico. „Reichskommissar für die Festigung des Deutschtums“ nas je sprejel pod svoje okrilje — tako vsaj je pričal velik napis nad vhodnimi vrati ograje, ki je obdajala šest dolgih lesenih barak, ki je bila vsaka še razdeljena na več oddelkov.

Organizacija je bila brezhibna, nemška natančnost se je tudi tukaj izživila v orgijah, saj ji je načelovala formacija mrtvaške glave, zloglasne SS. Pogledi in kretnje teh ljudi niso obetali nič dobrega; celo nemški ovčar ob lagerführerju je grozljivo renčal, a bil je brezpogojno vdan svojemu gospodarju. Pravo nasprotje temu je bil že priletni sanitejec v črni uniformi, ki so mu stale ob strani tri bolniške sestere. Tudi njihovi pogledi niso bili ravno prijazni, vendar je celotna podoba po prvem vtisu

Vzgoja otrok se začne v družini

"Vzgoja otrok postaja vse bolj pomembna oblikovalka sedanjega in prihodnjega obstoja. Tolikšne neposredne zgodovinske vloge vzgoja mladega rodu še ni imela nikoli doslej, posebno če pomislimo na grožnje današnjega atomskega in različnega drugega naravnega in družbenega zla, ki grozi sodobnemu človeku. Z vzgojo otrok v prave LJUDI namreč stoji in pada zgodovina današnjega ČLOVEKA. Nevzgojen, npravo in vrednostno nezoblikovan človek je danes samemu sebi, soljudem in vsemu človeštvu nevarnejši kakor kupi orožja.

Z znanostjo in tehniko ukročene naravne moči in z razumnostjo premagane družbene sile lahko postanejo sreča za današnje človeštvo le ob resnično VZGOJENEM ČLOVEKU, ob resnično VZGOJENIH LJUDEH.

Prvi in najbolj naravni uresničevalci vzgoje so STARŠI. Prav zaradi tega so starši tisti, od katerih oblikovalnega dela je prihodnost ČLOVEŠTVA danes v mnogočem bolj odvisna kot od državnikov, politikov, ideologov in celo znanstvenikov.

Prva in temeljna vzgoja pa poteka v DRUŽINI." (Franc Pediček, Vozli družinske vzgoje.)

In prav DRUŽINA je danes v veliki KRIZI.

Postala je velik potrošniški trg, kjer se starši pehajo za materialnimi dobrinami, za bogatenjem življenjskega materialnega standarda. Starši se utapljajo v brezdušnem "tehničnem okolju" in se drug ob drugem izgubljajo kot ljudje.

A kar je najhujše: "sredi vsega tega izgubljajo tudi svoje otroke" (F. Pediček). Starši po naših družinah so začeli lov za rečmi postavljati nadšerb za vzgojo otrok. V veliki zagnanosti za rečmi mislijo, da opravljajo svoje vzgojiteljske dolžnosti prav zgledno, če skrbje le za lepo oblačenje, dobro prebrano, izobrazbo in izpolnitev vseh želja svojih otrok.

Starši mislijo, da bo zvišanje življenjske ravni družine že samo po sebi ugodno, koristno vplivalo na vzgojo njihovih otrok, na njihov razvoj, doživljanje in vedenje.

Toda življenje nam vsak dan zgovorneje kaže, da ni tako. Dobrine ljudem samo lepšajo življenje. Notranje pa jih ne obogatijo, ne plemenitijo, ne boljšajo vedno.

Starši, ali se zavedate, v čem je naša ODGOVORNOST pri vzgoji naših otrok?

Ali se zavedate, da tople človeške ljubezni, s katero bi morali spremljati otroka skozi njegovo življenje, ki je polno ovir in najrazličnejših sodobnih vplivov, ne more dati otroku mišiče drug kot vi? In prav te ljubezni, te tople človečnosti pa otroci današnjega sodobnega sveta skoraj ne dobivajo več od nas, svojih staršev, učiteljev in vzgojiteljev.

Ravno ta ljubezen, ta človečnost pa je edini "čudežni kamen" vse vzgoje otrok.

Se potem čudimo, če so otroci današnjih dni takšni kakršni so?

Cemu se sprašujemo, zakaj je med mladimi toliko samomorov, razočaranj, alkoholizma, mamilit?

Se zgražamo, ko v časopisih beremo, da na primer v ZRN naredi samomor vsako leto nad sto dečkov in deklet med šestim in dvajsetim letom starosti! 6000 otrok je v zdravstveni oskrbi zaradi rednega uživanja alkoholnih pijač! 57.000 pa jih doračča v domovih...?!

In pri nas? Razmere nič niso dosti boljše!

Popolnoma se strinjam s tovarišem Pedičkom, ki pravi:

"Vzgojenost ali nevzgojenost naših otrok, mladine, je samo sad naše resnične ljubezni do njih, je odsev mere naše človečnosti v njihovem notranjem svetu... Če boste klonili vi starši v tem današnjem vročem vzgojnem boju za svetlejšo podobo otrok in mladine, bosta klonila v današnje prežišče zla tudi SVET in ČLOVEK v njem..."

mag. Baša Anica (Mladinski dom)

RADIO — TELEVIZIJA — RADIO — TELEVIZIJA — RADIO

AVSTRIJA 1

PETEK, 3. 5.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Halo taksi — 12.00 Vletnam: rane velesile — 13.00 Poročila — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Ostržek — 17.30 Risanka — 17.30 Risanka — 17.35 Zgodbe iz Floride — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Derrick — 21.15 Modna revija z reklamo — 21.20 Anekdote po notah — 22.05 Šport — svetovna prvenstvo v hokeju — 23.05 Solid Gold — 23.45 Poročila.

SOBOTA, 4. 5.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Doktor ahoj! — 12.05 Tom & Jerry — 12.15 Nočni studio — 13.00 Poročila — 14.30 Ljubezenska igra po notah — 16.00 Pika Nagavička — 16.30 Viki — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Bravissimo — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Avstrija z novostmi iz Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Ljudje kot ti in jaz — 21.00 Evrovizijski Song contest 1985 — 23.15 — 0.15 Poročila.

NEDELJA, 5. 5.: 11.00 Ura tiska — 12.30 Računalniška družina — 14.30 Včeraj, danes, jutri — 16.25 Jakob in Elizabeta — 16.30 Palček Nos — 17.00 Risanka — 17.15 TV nadaljevanka — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.25 Govori Wilhelm Müller — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Placido — 21.45 Budov nauk — 21.50 Druga svetovna vojna — 23.20 Poročila.

PONEDELJEK, 6. 5.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Prosim k mizi — 10.00 Šolska TV — 10.30 Zvezda brez neba — 11.50 Tom & Jerry — 12.00 Vesela apokalipsa — 13.00 Poročila — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini-CVS — 17.05 Viki — 17.30 George — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.08 Kuharski mojstri — 21.15 Magnum — 22.00 Takrat — 22.05 Druga svetovna vojna — 23.35 Poročila.

TOREK, 7. 5.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Avstrija — 12.00 Takrat — 12.05 Ponedeljski šport — 13.00 Poročila — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini-CVS — 17.05 Nils Holgersson — 17.30 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poročila in ozadja — 21.15 Bogastvo in revščina — 22.00 TV magazin — 22.45 Filming Othello — 0.05 Poročila.

SREDA, 8. 5.: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.30 Francoščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Otele — 11.50 Tom & Jerry — 12.05 Poročila in ozadja — 13.00 Poročila — 16.30 Steklena stena — 16.55 Mini-CVS — 17.05 Ostržek — 17.30 Na pomoč, mi odlašamo — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Komisar — 21.15 Druga svetovna vojna — 22.45 Bruno Kreisky — Poročila.

ČETRTEK, 9. 5.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Grafica Marica — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Poročila — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini-CVS — 17.30 Perrine — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Argumenti — 21.50 Mama vesela...? — 23.10 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 3. 5.: 16.20 Jean Christophe — 17.15 Indonezija — most med kontinenti — 18.00 Panoptikum — 18.30 Hiša na Eatonovem trgu — 19.15 Najlepše otroške pesmi — Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Po rdeče-belo-rdečih sledih — 21.15 Čas v sliki — 21.30 Druga svetovna vojna — 23.00 Zadnji naboj — 0.15 Poročila.

SOBOTA, 4. 5.: 15.45 Takrat — 15.50 Dva krat sedem — 16.15 Tropiki gozd v nevarnosti — 17.00 Zdravje ne pozna meja — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Tedenski pregled — 18.25 Nagomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Novo v znanosti — 20.15 Zveza brez neba — 21.40 Poročila — 21.45 Župnik Josef Moosbrugger odgovarja — 21.50 Šport — 22.30 Film — 23.55 Poročila.

NEDELJA, 5. 5.: 9.00 Ludwig van Beethoven — 9.20 Nekje v Evropi — 11.00 Orientacija — 11.25 Takrat — 14.15 Športni popoldan — 17.00 Samo trije takti — 17.45 Clip — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Primer za ljudskega odvetnika — 20.15 V znamenju zla — 21.50 Poročila — 21.55 Dinastija — 22.40 Sedem dni športa — 23.00 Alla Turca — 23.45 Poročila.

PONEDELJEK, 6. 5.: 17.15 Energija iz sonca in vetra — 18.00 Indija čarobna dežela živali — 18.30 Hiša na Eatonovem trgu — 19.15 Najlepše otroške pesmi — Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zgodbe iz Schillburyja — 21.00 Novo v kinu — 21.08 Kuharski mojstri — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Druga svetovna vojna — 23.35 Poročila.

TOREK, 7. 5.: 17.00 Šolska TV — 17.30 Orientacija — 18.00 Očarljiva Jeannie — 18.30 Hiša na Eatonovem trgu — 19.15 Najlepše otroške pesmi — Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kaj sem jaz? — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Druga svetovna vojna — 23.15 Poročila.

SREDA, 8. 5.: 17.00 Naša šola — 17.30 Dežela in ljudje — 18.00 Policijska inšpekcija 1 — 18.30 Hiša na Eatonovem trgu — 19.15 Najlepše otroške pesmi — Takrat — 19.30 Čas v sliki in šport — 21.45 Kulturni žurnal — 22.30 Jean Tinguely — vodne igre — 22.40 Lepa ujetnica — 0.10 Poročila.

ČETRTEK, 9. 5.: 15.45 Iz parlamenta — 17.00 Tri dežele — ena skrb: hrup — 18.00 Tu sem človek... — 18.30 Hiša na Eatonovem trgu — 19.15 Najlepše otroške pesmi — Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Svojtčas — 21.15 Čas v sliki — 21.50 Klub 2 — Poročila.

Spored potovanja po Češkoslovaškem

Zveza koroških partizanov vabi na sedemdnevno potovanje (od 27. 5. do 2. 6. 1985), spored bo takšen:

27. 5. 1. dan: Pliberk — Celovec — Breže — St. Michael — Liezen — KZ Mauthausen — Freistadt — avstrijsko-češka meja — Budjevice (večerja, prenočišče).
28. 5. 2. dan: Budjevice — Pisek — Plzen — Karlštajn (ogled enega najlepših gradov na Češkem) — Praga (večerja, prenočišče).
29. 5. 3. dan: Praga (ogled mesta z vodičem, popoldne prosto, večerja, obisk pivovarne „Pri Fleku“, prenočišče).
30. 5. 4. dan: Praga — vožnja v Lidice, vas ki je bila od nemškega okupatorja, po atentalu na Heydricha iz maščevanja požgana in vsi moški ustreljeni (večerja in prenočišče v Pragi)
31. 5. 5. dan: Praga — Podedbrady — Hradec Kralove — Svltavy — Brno (večerja, prenočišče).
1. 6. 6. dan: Brno — Breclav — Hodonin — Stražnice — Senica — Trnava — Bratislava — češko-avstrijska meja — Eisenstadt — Oberpullendorf (srečanje z gradiščanskimi Hrvatli, večerja, prenočišče).
2. 6. 7. dan: Oberpullendorf — Gradec — Pliberk — Celovec. Cena celotnega potovanja na bazi polpenziona, zajtrk, večerja in prenočišče v dvoposteljnih sobah je S 3.700.— za enoposteljne sobe se zaračuna doplačilo S 510.— Za Češkoslovaško je potrebna viza, ki že posebej stane S 100.—

Potovali bomo z udobnim Sienčnikovim avtobusom, vozil bo, kot vsako leto zelo zanesljiv šofer Hanzej Wutte. Pismene prijave pošljite na Zvezo koroških partizanov, 9020 Celovec, Gasometergasse 10, ali po telefonu, dopoldne 0 42 22 — 51 37 52, popoldne: 0 42 22 — 59 37 74.

OPOZARJAMO VSE LJUBITELJE SLOVENSKE KNJIGE,

DA SI LAHKO

brezplačno izposojajo knjige in revije

V SLOVENSKI ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI

Slovenska študijska knjižnica ima nove prostore v Mladinskem domu SŠD Mikschallee 4, 9020 Celovec, telefon 32 3 85!

Knjižnica posluje od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure. SŠK dobiva nekako od leta 1974/75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbiramo tudi tako imenovano avstrijsko slovenico!

Knjižnica posluje od ponedeljka do torka od 10. do 18. ure in od srede do petka od 8. do 16. ure. SŠK dobiva nekako od leta 1974/75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbiramo tudi tako imenovano avstrijsko slovenico!

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

Kratek izbor knjižnih novosti Slovenske študijske knjižnice

s področja manjšinske tematike

Fischer G.: **DAS SLOWENISCHE IN KÄRNTEN:** eine Studie zur Sprachenpolitik. — 320 str., ilustr. (Reihe Monographien; Nr. 1)

Flaschberger L. & A. F. Reiterer: **DER TÄGLICHE ABWEHRKAMPF:** Erscheinungsformen und Strategien der ethnischen Assimilation bei den Kärntner Slowenen. 123 str. (Ethnos; 20)

Gstettner P. & D. Larcher: **ZWEI KULTUREN, ZWEI SPRACHEN,** eine Schule: interkulturelles Lernen und Volksgruppenverständigung in Kärnten. — 168 str. (Disertacije in razprave; 9)

KEIN EINIG VOLK VON BRÜDERN: Studien zum Mehrheiten-Minderheitenproblem am Beispiel Kärntens — 444 str. (Österreichische Texte zur Gesellschaftspolitik; 9)

KOROŠKI SLOVENC V AVSTRIJI VČERAJ IN DANES: [zbornik znanstvenih in strokovnih prispevkov] — 384 str., ilustr.

Suppan A.: **DIE ÖSTERREICHISCHEN VOLKSGRUPPEN:** Tendenzen ihrer gesellschaftlichen Entwicklung im 20. Jahrhundert. — 262 str. (Schriftenreihe des Instituts für Österreichkunde)

SODOBNA VPRAŠANJA SLOVENSKE IN HRVAŠKE MANJŠINE V AVSTRIJI — Suvremena pitanja slovenske i hrvatske manjine u Austriji. — 74 str.

DAS VOLKSGRUPPENGESETZ — EINE LÖSUNG? — Standpunkt der Kärntner Slowenen. — 3. Auflage. — 141 str., ilustr.

DVOJEZIČNA KOROŠKA: seznam dvojezičnih krajevnih imen južne Koroške — **ZWEISPRACHIGES KÄRNTEN:** zweisprachiges Ortsverzeichnis von Südkärnten. — 151 str.

LJUBLJANA

PETEK, 3. 5.: 8.45 TV v šoli — 12.30 Poročila — 17.30 Poročila — 17.35 Doživljaji

Mačka Toša, nanizanka — 17.50 Grizil Adams, ameriška nanizanka — 18.25 Obzornik ljubljanskega območja — 18.40 Kadar glasba spremlja — 19.15 Cak cak — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.05 Ko se korenin zavemo: Velika zmaga, dokumentarna serija — 21.05 Naša krajevna skupnost - Pasja afera — 22.20 Dnevnik — 22.30 Potovanje obsojenih, angleški film.

SOBOTA, 4. 5.: 8.00 Poročila — 8.05 Otroška matineja — 10.00 Periskop — 10.30 Republiška revija MPZ Zagorje 84 — 10.55 Računalništvo, ponovitve — 11.20 Čudeži narave: Načrt nosorog — 16.20 Mali koncert z revljskim orkestrom RTV Ljubljana — 18.40 Boj za obstanek — 20.00 Tito danes, dokumentarna oddaja — 21.15 Egiptanska zgodba, egipt. film — 23.20 Poročila.

NEDELJA, 5. 5.: 8.45 Poročila — 8.50 Otroška matineja — 11.05 Tamburaški orkester Kam gredo divje svinje — 15.50 Ko slavčki Sava Vukosavljeva — 14.15 Mastovi — 14.45 pojejo — 16.40 Tolpa angelov, amer. film — 18.45 Ob 40-letnici ustanovitve prve slovenske lade, reportaža — 20.00 Ljubezenske zgodbe - Ubijalec — 21.05 Slovenci v zajedstvu — 22.30 Reportaža z kolesarske dirke Alpe-Jadran — 22.45 Poročila.

PONEDELJEK, 6. 5.: 8.45 TV v šoli — 12.30 Poročila — 17.35 Pogled, poučnobavna nanizanka — 18.45 Vam, oddaja za mlade — 20.05 Rabljeva pesem, amer. nadaljevanka — 21.55 Reportaža z kolesarske dirke Alpe-Jadran — 22.10 Dnevnik.

TOREK, 7. 5.: 8.55 TV v šoli — 12.30 Poročila — 18.05 Miti in legende — 18.25 Celjski obzornik — 18.40 „Manj dijakov, da bo manj divjakov“ — 20.05 Ilegalček, drama — 23.05 Reportaža z kolesarske dirke Alpe-Jadran — 23.20 Poročila.

SREDA, 8. 5.: 9.15 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 17.30 Slovenske ljudske pravljice: O burji — 18.40 Računalništvo, angl. izbor. serija — 20.00 Slovesna akademija ob 40-letnici Dneva zmage — 21.15 Svet na zaslone — 22.00 Reportaža z kolesarske dirke Alpe-Jadran — 22.10 Kdo tam poje, jugoslovanski film — 23.40 Poročila.

ČETRTEK, 9. 5.: 9.45 Poročila — 9.50 Srečanje v Dražgošah (pihalni orkestri JLA) — 16.15 Šolska TV — 17.35 Spored za otroke —

18.40 Obramba in samoščita — 19.15 Cik cak — 20.00 Vojaška parada v počastitev Dneva zmage, posnetek — 21.25 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov — 21.35 Franz Liszt, madž. nadaljevanka — 22.25 Reportaža z kolesarske dirke Alpe-Jadran — 22.35 Retrospektiva domače drame z vsebino iz NOB: J. Messner: Vrnitev — 23.40 Poročila.

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA vsak dan od 18.10 do 19.00

Pe 3. 5.: Literarno-glasbena oddaja: Cvetka Lipuš — lirika.

So 4. 5.: Duhovni nagovor (mag. Stanko Hočevar), voščila (Marica Hartmann).

Ne 5. 5.: O življenju Slovencev v Argentini.

Po 6. 5.: 1945 (diskusija v studiu)

To 7. 5.: Spored za najmlajše z Tonetom Pavčkom in petje otroških zborov.

Sr 8. 5.: Otvoritev Slovenskega centra na Dunaju.

Če 9. 5.: Rož - Podjuna - Zila: Radijski sodelavci poročajo.

Pe 10. 5.: Koroški liki: Razmišljanje o dvojezičnosti (dr. R. Vospersnik) Slov. pravorečje: Narečje kot korektiv za pravorečje (J. Messner).

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 18. Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Ruprechtstr. 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, telex 42 20 86 sndk a. Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 18, tel. (0 42 22) 32 5 50. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Zaživel je obnovljeni „Jokl“

Okoli tristo ljudi je pretekli petek z veseljem in radovednostjo pozdravilo odprtje prve dvojezične kulturne taberne sredi Celovca. Pozdrav gostov je veljal ideji dvojezične gostilne s kulturno ponudbo; dvojezični taberni torej, ki se je razvila iz bivše najstarejše celovške gostilne „Bierjokl“. Prišli so ljudje s podeželja, Slovenci iz Celovca in drugi meščani, predvsem je bila navdušena mladina. Saj je to lokal, kjer se lahko srečajo pripadniki obeh narodnosti v zavesti, da v teh obnovljenih prostorih slovenščine ne samo trpijo, temveč jo pozdravljajo in gojijo.

Marsikdo iniciatorjem skoraj ni verjel, da se iz te podrtije da napraviti lična gostilna. Ko pa so v petek Terezija in Mirko Picej, Monika Zeichen, Franz Merenits in Sepp Brugger javnosti predstavili obnovljene prostore, ni bilo več dvoma, da se je tukaj ob pomoči nekaterih prostovoljcev rodilo obetavno podjetje. Rodila se je taberna, ki noče nuditi samo dobrih jedi in pijač, stari zidovi so dobili novo svetlejšo obleko in z njo tudi novo nalogo, saj bodo od sedaj naprej stene redno nosile tudi razstave manj znanih umetnikov, v prostorih samih pa bodo polagoma

lahko nastopali tudi besedni, glasbeni in drugi umetniški ustvarjalci. Kot darilo so pri Joklu od založbe Drava prejeli tudi že 14 knjig, da bo duhovna hrana čim bolj zaokrožena.

Pri Joklu so si zastavili visoke cije, saj je gostilna odprta vsak dan od 7.00 ure (v nedeljah od 17. ure) pa do polnoči, v petek in soboto pa še do 2.00 ure ponoči (le v četrtek cel dan počivajo).

V otvoritveni gneči smo opazili tudi celovškega župana Leopolda Guggenbergerja in druge politike, pisatelja Josipa Vidmarja, bivšega intendanta ORF-a Wolfa in der

Maur ter druge goste iz Gradca, Salzburga in Ljubljane. Zanimanje za ta dvojezični gostinsko-kulturni obrat se torej pojavlja tudi izven Koroške! Kulturni okvir otvoritve so oblikovali kvintet Hortus Musicus, Emil, Ali in Norbert ter glasbeni trio Aleksander Černut, Gabriel Lipuš in Janez Gregorič.

Precej živahno pa je te dni tudi pred pročeljem gostilne, saj teče med mimoidočimi zanimiva debata o slovenskem napisu „pri Joklu“, ki se že od daleč sveti poleg nemškega napisa „Bierjokl“. Od navdušenega odobravanja do nerazumevanja in odklanjanja segajo reakcije. Prepričani smo, da se bodo Celovčani kmalu navadili na to dejstvo, ki je danes žal še izjema v Celovcu, in ne samo v Celovcu. Kot kaže odziv gostov v prvih dneh obratovanja, napis ne odbija temveč bolj privlači. Morda bomo tudi na podeželju kmalu videli še več slovenskih napisov poleg nemških. Morda?

Počastitev Kristla Schellandra

Na občnem zboru Drave minuli torek so družabniki počastili Kristla Schellandra, ki je z začetkom leta šel v pokoj. Kristl Schellander je od vsega začetka, torej od leta 1953 bil zaposlen v tiskarni Drava, najprej kot tiskar, od leta 1959 pa še kot njen poslovodja. Kot je dejal dr. Franci Zwitter v zahvalni besedi, je Kristl Schellander s tem dokazal izredno zvestobo Dravi, nekoliko grenka kapljica pa je le dejstvo, da odhaja v pokoj ravno, ko Drava s „provizoričnega“ knjigotiska prehaja na sodobno tehnologijo. Družabniki so upokojenemu sodelavcu zaželeli še mnogo zdravja in izrazili prepričanje, da bo tudi še naprej, sedaj kot družabnik, ostal povezan s svojo hišo.

Pri otvoritvi dvojezične gostilne so gostje praznovali tudi na pločniku.

Siljenje v sosvete s polresnicami?

„Koroški Slovenci smo že leta deželni najrazličnejši oblik pritiska in izsiljevanja, pa tudi lepih besed in obljub — samo da bi šli v sosvete.“

Kako resničen je ta stavek, ki smo ga pred kratkim napisali v našem glasilu, potrjuje članek v nekem koroškem časopisu, ki s polresnicami skuša ustvariti vtis, da hočemo koroški Slovenci v sosvete.

V tej zvezi poudarja predsednik ZSO Feliks Wieser, da je minuli občni zbor ZSO jasno določil stališče do sosvetov: v zadnjih letih se avstrijske oblasti niso lotevale odprtih vprašanj naše narodne skupnosti, zato tudi ni pravega zaupanja, da bi

sploh premišljevali o vstopu v sosvete. Potrebno zaupanje bi bilo mogoče šele ustvariti, če — in to stališče koroških Slovencev je znano oblastem — se dalj časa — oblasti najprej rešijo najvažnejša vprašanja člena 7, med drugim zlasti vprašanje trgovske akademije, predšolske vzgoje, enakopravnosti slovensčine v avstrijskem radiu in televiziji ter se bistveno novelira zakon o narodnih skupinah. Seveda pa za Slovence tudi ne pride v poštev da bi kdajkoli v takšnem forumu sedeli skupno s katerimkoli zastopnikom KHD ali sorodnih organizacij, katerih delovanje je naperjeno proti interesom slovenske narodne skupnosti.

Župani: Izvoljena H. Ogris in H. Krainer

Tudi v Borovljah in v Bilčovsu je občinski svet izvolil župana. S tem se je končal na južnem Koroškem krog volitev županov.

V Borovljah je bil z 20 od 27 glasov izvoljen novi kandidat socialistov dr. Helmut Krainer (poleg socialističnih glasov je dobil verjetno še ÖVP-jevske in glas Volilne skupnosti). Za podžupana pa sta bila izvoljena Franz Schellacher in Richard Schellander (oba SPÖ). V mestnem svetu so poleg tega še: Rupert Sereinig (SPÖ), Werner Socher in Gerhard Wutte (oba FBI) in Rainer Adamik (ÖVP).

Nacionalistično izzival pa je občinstvo zastopnik FPÖ, Helmut Koschat, ko je dejal, da mora boroveljska občina (!, ki vključuje tudi Slovenji Plajberk in druge kraje) „ostati domovini zvesta in nemška občina!“ Na ta izziv je odgovoril podžupan Schellacher, da so pozivi kot „Kärntner sprich deutsch“ znani iz prejšnjih časov, FPÖ pa je vprašal ali hoče sedaj plavati na nemškem valu? Občinstvo je ta odgovor odobravalo. Mislimo, da takih nacionalističnih izpadov ne zavračamo samo Slovenci, temveč tudi boroveljski delavci, ki v tem napetem socialnem položaju

ne potrebujejo nobenih nacionalističnih nasprotij, ki ogrožajo solidarnost prizadetih. Boroveljska ljudska iniciativa, ki je dobila na mah 6 mandatarov, je zahtevala ukinitve gradnje kanalizacije, mandatar Volilne skupnosti Peter Waldhauser, pa se je izrekkel za politiko, ki izhaja iz potreb občanov.

V mirnem vzdušju pa so potekale volitve župana v Bilčovsu. Ze pri prvih volitvah je dobil dosedanji župan Hanzl Ogris večino (glasovi SPÖ in EL): 9 glasov je bilo oddanih za Ogrisa, pet glasov je bilo praznih ena pa neveljavna. Za prvega podžupana je bil izvoljen Franz Gasser (SPÖ), za drugega pa Johann Spitzer (ÖVP). Župan Ogris se je zahvalil za ponovno zaupanje in zagovarjal dobro sodelovanje v občini, Miha Einspieler (EL) pa je ob ugotovitvi, da so bili številni volilci razočarani zaradi napadov SPÖ na EL, poudaril, da Enota lista podpirajo Hanzija Ogrisa, ker je vladalo v zadnjih 6 letih pod vodstvom Ogrisa v občini mirno sožitje, in ker je on eden redkih mandatarjev v vrstah večinskih strank, ki se še priznava kot pripadnik slovenske narodne skupnosti.

— ŠPORTNI VESTNIK — ŠPORTNI VESTNIK —

Občni zbor SŠK-a „Obir“

V nedeljo, 28. aprila 1985 ob 20. uri, je Slovenski športni klub imel svoj redni občni zbor. Kar lepo število občanov se je udeležilo zdaj že vsakoletnega zasedanja. Med njimi je Zdravko Haderlap, vodja občnega zbora, pozdravil tudi novega podžupana občine Železna Kapla Johanna Stobierja, ki je že leta aktivni član šahovske sekcije, nadalje predsednika Slovenske športne zveze Danila Prušnika in še predsednika SPD „Zarja“ Mihija Travnika. Občni zbor je otvoril magister Mirko Oraže s predsednikovim poročilom, sledili pa so mu po vrsti s svojimi izjavami in poročili tajnik dr. Avgust Brumnik, blagajnik Joško Maloveršnik in posamezni sekcijski vodje: sekcija za smučarske skoke — Jozi Hribar, sankarska sekcija — Fridi Osojnik, sekcija za namizni tenis — Franc Jožef Smrtnik (zaradi odsotnosti je poročilo prebral tajnik), šahovska sekcija — Justin Polanšek in karate kot najmlajša sekcija — Danica Karničar. Slovenski klub deluje zares aktivno, kajti še vsako leto napreduje s to ali ono sekcijo. Zdaj so člani (Jozi in Gabrijel Hribar) ustanovili „Video“-krožek. Interesenti se le temu seveda lahko pridružijo, celo povabljeni in zaželeni so. Skoraj z vsemi sekcijami je Obir tudi

v letu 1985 zabeležil nekaj lepih in vidnih uspehov: skakalci, predvsem otroci, so se že etablirali v močni koroški konkurenci. Tu je treba vsekakor omeniti Štefana Hribar, ki je silovito napredoval in bil daleč najuspešnejši „obirski“ orel. Druga zimska panoga — sankanje — je prav tako florirala in njeni zastopniki so se priborili že do avstrijskega državnega kadra! Govor je o izredno nadarjeni sankarki Regini Smrtnik. „Karatovci“ so pravzaprav šele letos začeli z organiziranim in sistematičnim, se pravi s sekcijским delovanjem. Trener in vodja sekcije je Karlo Jurič. Četrta sekcija — šahovska — pa je minuli teden zaključila prvenstveni cikel 1984-1985. Uspešno! „Kapelški mojstri“ so v zadnjem spopadu ugnali šahiste iz Mostiča s 3,5:2,5 in se bodo potemtakem v končni razpredelnici plasirali na solidno peto mesto — od desetih možtev in kot novinec drugega vzhodnega razreda. Le peta in zadnja sekcija je „spodrsnila“ ali bolje povedano nazadovala. Namiznoteniški igralci, na novo prijavljeni in neizkušeni, niso bili kos nasprotnikom v prvem vzhodnem razredu. Zaradi študija na Dunaju sta izpadla oziroma zamudila najpomembnejše tekme najboljša dva (Zdravko in Franc Jožef Smrtnik) tenisača in SŠK se je že moral posloviti od prvega razreda. Šolar Marko Smrtnik, čeprav koroški prvak(!), sam ni mogel rešiti kluba pred izpadom. Zato bi bila potrebna najmanj dva odlična oziroma trije izenačeni spretneži. Seja je potekala hitro in vzdušno. Navzoči so najprej popostrili diskusijo, navsezadnje pa so s krepkim aplavzom honorirali plodno delo odbornikov, članov in športnikov in obenem izrekli staremu in novemu odboru ponovno zaupanje.

SAK kljub odpovedani tekmi naprej v vodilni poziciji!

V „nedopolnjenem“ devetnajstem kolu so napadalci vzhodne podlige zadeli le sedemkrat v petih tekmah. Dve tekmi (SAK : Zrelec in Sele : Šentandraž) sa bili odpovedani. Slovenski atletski klub je „preložil“ svoj devetnajsti nastop pa vendar je zmagal! Kako to? Drugouvršeni ASV je ponovno delil točki — tokrat v Liebenfeldu proti predzadnjemu na lestvici! SAK ima sicer samo še eno točko naskoka pred Annabichlom, ampak s tekmo manj! Weitensfeld je premagal Borovlje kot St. Lonhard Velikovec z 1:0. Uspešni „spomladanski“ KAC je učinkovito zaustavil Volšperk s 3:0. Edini nedeljski spopad — podjunski (občinski) derbi — se je končal brez zmagovalca in brez golov. Nogometaši so le kratko počivali, kajti v sredo prvega maja, torej na mednarodni dan dela in državni praznik, so se že spet „pognali“ za žogo. Na sporedu je bilo nadomestilno, naknadno prvo vigradno kolo! SAK je igral v Velikovecu, Selani v Liebenfeldu in Šmihel doma proti Zreclu.

Šmihelčani 180 minut brez gola - dvakrat zapored 0:0!

DOBRLA VAS : ŠMIHEL 0:0

Dobrla vas, 150, Wieser.

Postava: Guetz; Andrej (Blažej), Šuler, Lopinsky, Močnik; Vavče, Berchtold, Pajenk (Verhnjak); Krištof, Krausler, Buchwald.

Po navadi derbiji še vedno privabijo precej navijačev na igrišče. 150 za podlgo res ni veliko! Povedati pa je le treba, da je bil glavni krivec najbrž slabo vreme — sneg, dež in še veter povrhu. Nogometaši so kljub vsem „preprekam“ odigrali kvalitetno

ŠAHOVSKO PRVENSTVO KONČANO:

Šahisti ŠD SŠD tretji!

Z visoko zmago nad Področco (5,5 : 0,5) so si šahisti Slovenske športne zveze zagotovili tretje mesto na lestvici tretjega razreda/sredina in bojo tako igrali v naslednji sezoni v drugem razredu. Za razred višje bodo namreč šli — po izjavi članov predstojništva Koroške šahovske zveze — celo prvi štirje klubi (Šentvid, Wietersdorf, ŠD SŠZ in Weitensfeld).

Tokrat so pridobili točke vsi igralci: Živkovič 1, Lukan 1, Sitter 1, Kolter 1, Einspieler 1 in Laußegger 0,5.

Ob robu je treba še povedati, da Področca v prejšnjih dveh kolih sploh ni nastopila (!), proti slovenskemu moštvu pa so prišli s skoraj samimi starimi rutiniranimi šahisti. So mar — sami na neizglednem mestu na lestvici — hoteli skaziti Slovincem uspešni zaključek sezone? Izid srečanja pa dokaze, da je ta poskus pošteno spodlel.

Zaradi letošnjih uspehov šahovskega društva SŠZ se bo tudi znotraj društva marsikaj spremenilo. Najvažnejše je, da se je društvo pridružilo nekaj vnetih šahistov-začetnikov in da je uspelo pridobiti dva že v višjih razredih izkušena igralca. Tako bo možno v naslednji sezoni igrati z dvema moštvu. Kraj igranja pa bo preložena iz Mladinskega doma SŠD v novo otvorjeno gostilno „Pri Joklu“. Nerešena vprašanja pa so še zmeraj klubski večeri in treningi, saj ima ŠD

SŠZ ta problem, da so igralci raztreseni po celi slovenski Koroški, od Suhe do Podravelj.

Zdaj pa še nekaj statistike: šahovskemu društvu SŠZ je po štirih letih tekmovanja v tretjem razredu končno uspelo napredovanje v drugi razred. Slovenski šahisti so letos osvojili 49 točk (lani 39), kar je nov rekord in pomeni tretje mesto od desetih. Prvak v tem razredu je postal SCA Šentvid III s 55 točkami.

Kako so igrali člani ŠD SŠZ v zaključeni sezoni:

	točke
Branko Kolter	9 7 2 0 8
Antonija Einspieler	9 7 1 1 7,5
Vidi Sitter	9 7 0 2 7
Gorazd Živkovič	8 6 0 2 6
Ivan Lukan	9 2 2 5 3
Mirko Laußegger	4 2 2 0 3
Matevž Wieser	1 1 0 0 1
Iože Lukan	1 0 1 0 0,5
ŠD SŠZ Celovec	9 6 1 2 49

Izidi posameznih srečanj preteklega prvenstva:

	septembra	oktobra	novembra	decembra	januarja	marca	aprila
ŠD SŠZ : ASKO Bodensd. II	3,5:2,5						
SCA Šentvid : ŠD SŠZ		3:3					
ŠD SŠZ : Union Passering		4,5:1,5					
ŠD SŠZ : Raika D. Griffen			5,5:0,5				
Weitensfeld : ŠD SŠZ				3,5:2,5			
ŠD SŠZ : WSG Wietersd. III					2,5:3,5		
Trg III : ŠD SŠZ						2:4	
ŠD SŠZ : FKG Glanegg							5:1
Področca II : ŠD SŠZ							0,5:5,5

V prvem razredu/vzhod si je v nedeljo s 7:1-zmago nad celovškim klubom ASK priboril naslov prvaka Blatograd. Za Blatograd je igral tudi Kotmirčan Franci Rulitz, ki je v pretekli sezoni ostal neporažen in je v partijah zbral 6,5 točk.

Tretjič zaporedoma si je osvojil naslov celovškega prvaka mojstrski kandidat Guido Kaspret (ASK). V trinajstih partijah ni oddal niti pol točke!

NOGOMETNI TERMINI

v nedeljo 5. maja 1985

SAK - Sele ob 16.00 uri
na Koschatovem igrišču

ASV - Šmihel ob 10.30 uri